-E 1291

A

DUNÁNTULI ÁG. HITV. EV. EGYHÁZKERÜLET

INTERNÁTUSSAL KAPCSOLATOS

KŐSZEGI FELSŐBB LEÁNYISKOLÁJÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

az 1914/1915. iskolai évről.

XVI. ÉVFOLYAM.

KÖZLI:

BUDAKER G. KÁROLY,

IGAZGATÓ.

KŐSZEG, 1915.

RÓNAI FRIGYES KÖNYVNYOMDÁJA.

REV 98

REV 2010

10 mai 1 vent tournant referenn

A dunántúli ág. hitv ev. egyházkerületi felsőbb leányiskola.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI
KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

A

DUNÁNTÚLI ÁG. HITV. EV. EGYHÁZKERÜLET

INTERNÁTUSSAL KAPCSOLATOS

KŐSZEGI FELSŐBB LEÁNYISKOLÁJÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

az 1914/1915. iskolai évről.

XVI. ÉVFOLYAM.

KÖZLI:
BUDAKER G. KÁROLY,
IGAZGATÓ.

FOLOSPÉLDÁNY
OSZK
DV87

REV 98
REV 2010

-E 1291

I.

Kormányzat, felügyelet.

Intézetünk a dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület tulajdona, mely mint fenntartó testület az intézet feletti felügyeletet is gyakorolja, még pedig elnöksége, továbbá a főiskolai nagybizottság, két kiküldött felügyelő és a helyi iskolai bizottság közvetítésével.

Az állami felügyeletet a miniszteri biztos teljesíti.

A) Egyházkerületi főiskolai nagybizottság.

Elnökök: Gyurátz Ferenc püspök és egyházasberzsenyi dr. Berzsenyi Jenő egyházkerületi felügyelő.

1. Tagok az egyházkerület részéről: *a)* **egyháziak:** Stettner Gyula, Bognár Endre, Horváth Sámuel, Horváth Sándor (paksi), Farkas Mihály, Madár Mátyás, Varga Gyula, Beyer Theophil, Szabó Kálmán mint h. számvevő. — Póttagok: Németh Pál, I'só Vince, Farkas Elemér, Nagy Sándor, Hérints Lajos.

b) **Világiak:** Berzsenyi Dezső, Hrabovszky Mór, Mechwarth Ernő, Véssey Lajos, Belák István, dr. Ajkay Béla, Héring Zsigmond, Hrabovszky István, Berzsenyi Sándor, dr. Ostffy Lajos, Berecz Ábel mint egyh. ker. ügyész, dr. Schneller Aurél mint egyh. ker. felsőbb leányisk. helyi bizotts. elnök. — Póttagok: dr. Stráner Gyula, Mayer Oszkár, dr. László Kálmán, Takáts Lajos, dr. Móritz Dénes.

c) **Igazgatók:** Bancsó Antal, Hollós János, Papp József, Budaker G. Károly.

2. Tagok a tanári kar részéről: Payr Sándor, Simkó Endre.

3. Tagok a soproni egyházközség részéről: *a)* **egyháziak:** Ziermann Lajos, Pöttschacher István, Menyhárd Frigyes.

b) **Világiak:** dr. Zergényi Jenő, Töpler Lajos, dr. Démy Lajos. Póttagok: Rösch Frigyes, Albrecht Alfréd.

4. Jegyző: Hetvényi Lajos.

B) **Egyházkerületi felsőbb leányiskolai felügyelők.**

a) **Egyházi:** Varga Gyula, a kemenesaljai egyházmegye esperese.
b) **Világi:** Weöres István, Nemescsó.

C) **Felsőbb leányiskolai helyi bizottság.**

Elnök: dr. Schneller Aurél.

Tagok: Balikó Lajos jegyző, Stettner Ottó gondnok, Unger Károly pénztáros, Freyler Lajos, Szovják Hugó, Czeke Gusztáv, Beyer Theophil, Budaker G. Károly.

D) **Miniszteri biztos.**

Marusák Pál felsőbb leányiskolai főigazgató.

II.

Tanári testület és tárgyfelosztás.

Sorsz.	Név és minőség	Tárgy és osztály	Heti órák száma	Jegyzet
1	Budaker G. Károly, igazgató.	Lélektan és neveléstan VI. Természetrajz I. V. VI.	8	
2	Arató István, rendes tanár.	Mennyiségtan I. III. V. VI. Természettan V. VI. Földrajz II. Rajz I.	18	A természettani tanszerek őre, a tanári értekezletek jegyzője.
3	Bakos Júlia, rendes tanítónő.	Magyar nyelv III. IV. V.	12	Az V. osztály főnöke, az internátus vezetője.
4	Bakó Ilona, rendes tanítónő.	Német nyelv I. II. V. Történet III. IV. Földrajz I. IV. Háztartástan IV. Női kézimunka V. VI.	18	Az I. osztály főnöke.
5	Freyler Emma rendes tanítónő.	Világi ének I—VI. Zongora az internátusban.	29	
6	Gosztonyi Margit, rendes tanítónő.	Francia nyelv II. III IV. V. VI. Női kézimunka IV.	19	A VI. oszt. főnöke, a tanári könyvtár őre.
7	Krafka Borbála, rendes tanítónő.	Német nyelv III. IV. VI. Történet V. VI. Szépirás I. Női kézimunka II.	18	A III. oszt. főnöke, a földrajz-történeti tanszerek őre.

Sorsz.	Név és minőség	Tárgy és osztály	Heti órák száma	Jegyzet
8	Miklós Berta, rendes tanítónő.	Mennyiségtan II. IV. Ásványtan II. Vegytan III. Földrajz III. Egészségtan IV. Testgyakorlat III. IV. V. VI. Női kézimunka III.	17	A IV. oszt. főnöke, a természetrajz—vegytani tanszerek és az ifjúsági könyvtár őre.
9	Thold Dezsőné Nagy Stefánia, rendes tanítónő.	Magyar nyelv I. II. VI. Történet II. Testgyakorlat I. II. Női kézimunka I.	20	A II. oszt. főnöke, a tornaszerek őre.
10	Balikó Lajos, evang. lelkész, óraadó vallástanár.	Ág. ev. vallástan I—VI.	10	A belmissziói egyesület elnöke.
11	Hammer Gyula, óraadó énektanár.	Egyházi ének I—VI.	2	
12	Hanély Flóra, óraadó zenetanítónő.	Zongora az internátusban.	29	
13	Hercz Ödön, polg. isk. rendes tanár, óraadó rajztanár.	Rajz II. III. IV. V. VI.	8	A rajzszerek őre
14	Stettner Henrietta, óraadó zenetanítónő.	Zongora az internátusban.		Az 1914/1915. isk. évben nem tanított.
15	Szovják Gizella, óraadó zenetanítónő.	Zongora az internátusban.	24	
16	Szovják Vilma, óraadó zenetanítónő.	Zongora az internátusban.	3	
17	Takó Józsefné, óraadó zenetanítónő.	Cimbalom az internátusban.	14	

MEGJEGYZÉS. A római katholikus vallástant Stránczl József segédlelkész heti 1 órában tanította. Az izraelita hittant pedig dr. Wiener Márk rabbi heti 4 órában tanította, de csak nehány hónapon át, mert azután betegség miatt távol maradt az iskolától.

III.

Tantárgyak és heti óraszámuk.

Osztály	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
Vallástan	2	2	2	2	2	2	12
Magyar nyelv	5	4	4	4	4	4	25
Német nyelv	3	3	3	3	2	2	16
Francia nyelv	—	4	4	4	3	2	17
Lélek-és neveléstan	—	—	—	—	—	2	2
Történet	—	2	2	2	3	2	11
Földrajz	2	2	2	1	1	1	9
Állattan, növénytan	2	—	—	—	2	2	6
Ásványtan, vegytan	—	2	2	—	—	—	4
Egészségtan	—	—	—	2	—	—	2
Természettan	—	—	—	—	2	2	4
Háztartástan	—	—	—	1	—	—	1
Mennyiségtan	4	2	2	2	2	2	14
Rajz	2*	2	2	2	2	2	12
Szépirás	1	—	—	—	—	—	1
Női kézimunka	2	2	2	2	2	2	12
Egyházi ének	1	1	1	1	1	1	6
Világi ének	1	2	2	2	2	2	11
Testgyakorlat	2	2	2	2	2	2	12
Heti óraszám	27	30	30	30	30	30	177

* Mértani rajz.

IV.

A használt tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

Balogh: Magyar nyelvtan I. rész 4. kiadás, fűzve . . . . . —·90 K
Révy: Magyar olvasókönyv I. rész 6 kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Hirn-Paulay: Módszeres német nyelvtan 4. kiadás, fűzve . . 2·80 „
Márki: Földrajz I. rész 7. kiadás, fűzve . . . . . 1·30 „
Kogutowicz: Földrajzi atlasz, kötve . . . . . 2·50 „
Décsey-Szecskay: Természetrajz, fűzve . . . . . 2·40 „
Szuppán: Számtan I. rész 7. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Szuppán: Mértan I. rész 8. kiadás fűzve . . . . . 2·— „
Berecz: A zene alapelmélete 7. kiadás, fűzve . . . . . 1 20 „
Győry-Sztojanovits: Új magyar lant I. rész 3. kiadás, fűzve . —·80 „
Kelemen: Helyesirás kis szótára, kötve . . . . . 1·— „
Kemény: Német helyesirás . . . . . —·60 „

Az ág. ev. vallásuak részére:

Dr. Luther kis kátéja, kötve . . . . . —·24 K
Bereczky: Bibliai történetek, 5. kiadás, kötve . . . . . —·70 „
Új Testámentom, kötve . . . . . —·30 „
Keresztyén énekeskönyv, kötve . . . . . 2·20 „

II. osztály.

Balogh: Magyar nyelvtan II. o. sz. 3. kiadás, fűzve . . . . 1·— K
Révy: Magyar olvasókönyv II. o. sz. 7. kiadás, fűzve . . . . 2·20 „
Hirn-Szabó: Módszeres német nyelvtan 4. kiadás, fűzve . . 2 80 „
Theisz: A francia nyelv elemi tanfolyama 9. kiadás, fűzve . . 2·— „
Márki: Földrajz II. o. sz. 7. kiadás, fűzve . . . . . 1·30 „
Kogutowicz: Földrajzi iskolai atlasz 8. kiadás, kötve . . . . 2·50 „
Takács: Magyar nemzet története II. o. sz. 3. kiadás, fűzve . 1·80 „
Legeza: Ásvány-, közet- és földtan, fűzve . . . . . 1·20 „
Szuppán: Számtan II–IV. o. sz. 7. kiadás, fűzve . . . . . 2·60 „
Szuppán-Krammer: Mértan I—IV. o. sz. 8. kiadás, fűzve . . 2·— „

Berecz: A zene alapelmélete 7. kiadás, fűzve . . . . . 1·20 K
Győry-Sztojanovits: Új magyar lant I. rész, fűzve . . . . . —·80 „
Kelemen: Helyesirás kis szótára V. kiadás, kötve . . . . . 1·— „
Kemény: Német helyesirás, fűzve . . . . . —·60 „

Az ág. ev. vallásuak részére:

Dr. Luther kis kátéja . . . . . —·24 „
Bereczky: Bibliai történetek 6. kiadás, kötve . . . . . —·70 „
Új Testámentom, kötve . . . . . —·30 „
Keresztyén énekeskönyv, kötve . . . . . 2·20 „

III. osztály.

Vajda: Irodalomtörténeti olvasókönyv I. rész 3. kiadás, fűzve 2·50 K
Hirn-Paulay: Német nyelvtan 2. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Hirn-Paulay: Német olvasókönyv 2. kiadás, fűzve . . . . . 2·40 „
Theisz: A francia nyelv középső tanfolyama 5. kiadás, fűzve . 2·60 „
Theisz: Petite grammaire française, fűzve . . . . . 2·— „
Márki: Földrajz III. o. sz. 7. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Kogutowicz: Földrajzi iskolai atlasz 11. kiadás, kötve . . . . 2·50 „
Márki-Czimer: Egyetemes történet I. rész, fűzve . . . . . 2·40 „
Kogutowicz: Történelmi iskolai atlasz, kötve . . . . . 3·— „
Berecz: Vegytan 4. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Szuppán: Számtan II—IV. o. sz. 6. kiadás, fűzve . . . . . 2·60 „
Szuppán-Krammer: Rajzoló mértan 2. kiadás, fűzve . . . . —·80 „
Gerevich: Fizikai földrajz, fűzve . . . . . —·80 „
Berecz: A zene alapelmélete 7. kiadás, fűzve . . . . . 1·20 „
Győry-Sztojanovits: Új magyar lant II. rész 2. kiadás, fűzve . 1·20 „
Kelemen: Helyesirás kis szótára, kötve . . . . . 1·— „
Kemény: Német helyesirás . . . . . —·60 „

Az ág. ev. vallásuak részére:

Hetvényi: A ker. egyház rövid története . . . . . 1·— K
Új Testámentom, kötve . . . . . —·30 „
Keresztyén énekeskönyv, kötve . . . . . 2·20 „

IV. osztály.

Vajda: Irodalomtörténeti olvasókönyv II. rész 2. kiadás, fűzve 3·60 K
Arany: Toldi (Lehr) 14. kiadás, fűzve . . . . . 2·40 „
Hirn-Paulay: Német olvasókönyv 2. kiadás, fűzve . . . . . 2·40 „
Theisz: A francia nyelv középső tanfolyama 5. kiadás, fűzve 2·60 „
Theisz: Petite grammaire française 4. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Bársony: A csillagászati földrajz elemei 2. kiadás, fűzve . . 1·20 „
Márki-Czimer: Egyetemes történet II. rész, fűzve . . . . . 2·— „

Szuppán: Számtan II—IV. o. sz. 6. kiadás, fűzve . . . . . 2·60 K
Szuppán: Rajzoló mértan II. rész 2. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Csapody-Gerlóczy: Egészségtan 10. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Berecz: A zene alapelmélete 7. kiadás fűzve . . . . . 1·20 „
Sebestyénné: Háztartástan 12. kiadás, fűzve . . . . . 2·— „
Győry-Sztojanovits: Új magyar lant III. rész 2. kiadás, fűzve 2·40 „
Kemény: Az egységes német helyesirás 4. kiadás, fűzve . . . —·60 „
Kogutowicz: Egyetemes tört. atlasz . . . . . 3·— „

Az ág. ev. vallásuak részére:

Hetvényi: Keresztyén vallástan, fűzve . . . . . 1·— K
Biblia, ford. Károli, kötve . . . . . 1·60 „
Keresztyén énekeskönyv, kötve . . . . . 2·20 „

V. osztály.

Riedl: Poëtika és poëtikai olvasókönyv 6. kiadás, fűzve . . 3.— K
Arany: Buda halála (Moravcsik), fűzve . . . . . —.90 „
Arany: Toldi szerelme (Moravcsik), fűzve . . . . . 1·20 „
Kisfaludy: A kérők, fűzve . . . . . —·30 „
Szigligeti: Fenn az ernyő nincsen kas, fűzve . . . . . —·60 „
Vörösmarty: Két szomszédvár (Vozáry), fűzve . . . . . 1·— „
Sophokles: Antigone (Csiky), fűzve . . . . . 1·— „
Szemák: Német olvasókönyv a felsőbb leányisk. felső oszt. számára 2. kiadás, fűzve . . . . . 3·60 „
Goethe: Hermann u. Dorothea (Weber), 7. kiadás, fűzve . . —·80 „
Schiller: Wilhelm Tell (Heinrich), 7. jav. kiadás, fűzve . . . 1·60 „
Theisz: A francia nyelv felső tanfolyama 3. kiadás, fűzve . . 3·60 „
Molière: L'avare (Scheffler és Combes) . . . . . 1·32 „
Horti-Szuppán: Algebra és geometria 2. kiadás fűzve . . . . 2·40 „
Márki: Egyetemes történet III. rész, fűzve . . . . . 2·50 „
Kogutowicz: Iskolai történelmi atlasz . . . . . 3·— „
Szterényi: Álattan 5. kiadás, fűzve . . . . . 4·— „
Greguss-Berecz: Természettan 12. kiadás, fűzve . . . . . 3·— „
Győry-Sztojanovits: Új magyar lant III. rész 2. kiadás, fűzve . 2·40 „
Kelemen: A helyesirás kis szótára 5. kiadás . . . . . 1·— „
Kemény: Német helyesirás . . . . . —·60 „

Az ág. ev. vallásuak részére:

Schmidt: Keresztyén vallástan 2. kiadás, fűzve . . . . . 1·— K
Biblia, ford. Károli, kötve . . . . . 1·60 „
Keresztyén énekeskönyv, kötve . . . . . 2·20 „

VI. osztály.

Horváth: A magyar nemzeti irod. történet vázlata, fűzve . . 1·60 K
Horváth: Magyar irod. tört. olvasókönyv, fűzve . . . . . 3·— „
Arany: Toldi estéje (Bánóczi), fűzve . . . . . —·50 „
Gyulay: Vörösmarty életrajza, fűzve . . . . . 2·40 „
Goethe: Iphigenie auf Tauris (Maywald), fűzve . . . . . 1·50 „
Szemák: Német olvasókönyv, fűzve . . . . . 3·60 „
Theisz: A francic nyelv felső tanf. 2. kiadás, fűzve . . . . . 3·— „
Márki: Az osztr.-magy. monarchia polit. földr. 3. kiad., fűzve 1·— „
Takács: Magyar nemzet története VI. o. sz., fűzve . . . . . 3·20 „
Kogutowicz: 10 térkép a hazai történelem tanításához, kötve . 2·— „
Greguss-Berecz: Természettan, fűzve . . . . . 3· - „
Szterényi: Növénytan, fűzve . . . . . 3·40 „
Horti-Szuppán: Algebra és geometria, fűzve . . . . . 2·40 „
Szitnyai: Lélektan és neveléstan, fűzve . . . . . 1·20 „
Győry-Sztojanovits: Új magyar lant III. rész, fűzve . . . . . 2·40 „
Ujvári: Francia-magyar és magyar-francia zsebszótár, kötve . 5·— „
Kelemen: Helyesirás kis szótára, kötve . . . . . 1·— „
Kemény: Német helyesirás, fűzve . . . . . —·60 „

Az ág. ev. vallásuak részére:

Schmidt: Keresztyén vallástan 2. kiadás, fűzve . . . . . 1·— K
Biblia, ford. Károli, kötve . . . . . 1·60 „
Keresztyén énekeskönyv, kötve . . . . . 2·20 „

Az itt felsorolt tankönyveket változás nélkül az 1915/1916. iskolai évben is fogjuk használni.

Ezen a helyen is figyelmeztetjük a tanulókat, hogy szükség esetén használt könyveket is vásárolhatnak ugyan, de régibb kiadású, vagy megrongált, piszkos, kötetlen könyvek használata szigorúan tiltva van.

V.

Elvégzett tananyag.

I. OSZTÁLY.

Vallástan. Hetenkint 2 óra. Ószövetségi üdvtörténet az ószövetségi bibliai történetek alapján. A bibliai történetek, megfelelő irás-helyek, kátérészletek és énekversek emlékelése. Imádságok.

Magyar nyelv. Hetenkint 5 óra. Értelmes és szép olvasás gyakorlása. Az olvasmányok tartalmi és nyelvi megbészélése, szabad előadása. Költemények megtanulása és előadása.

Olvasmányok: A légy és a kis fiú. Az oroszlán és az egér. A holló és a róka. A kis malac és a farkasok. A gonosz mostoha. Az asztali imádság. A takarékosság nem fösvénység. Szeresd szüleidet. Hunor és Magyar. A tárnokvölgyi ütközet. Attila király. A Hadisten kardja. A catalaunumi csata. Buda várának építése. Aquileja veszedelme. Attila és Leo pápa. Lakoma Attilánál. Attila utolsó mennyegzője és halála. Attila temetése. A hun birodalom bomlása. Álmos. Álmos fejedelemmé választása. Álmos halála. A fehér ló mondája. Lehel kürtje. Botond. Budapest.

Költemények: Petőfi S.: Füstbe ment terv. Távolból. Szüleimhez. Pósa L.: Dal a hazáról. Magyar vagyok. Győry V.: A hű leányka. Gyulay P.: A vándorfiú. Kisfaludy K.: Szülőföldem szép határa.

Nyelvtan: A mondat és részei. Egyszerű és összetett mondatok megkülönböztetése. Alaktan, hangtan. A helyesirás főszabályai.

Irásbeli dolgozatok: 1. Másolás. 2. Szótagolás. 3. Tollbamondás. 4. Költemény emlékezetből. 5. Elbeszélés kérdések alapján. 6. Tollbamondás. 7. Természetrajzi leirás. 8. Elbeszélés. 9. Tollbamondás. 10. Földrajzi dolgozat 11. Költemény emlékezetből. 12. Tollbamondás. 13. Elbeszélés. 14. Leirás. 15. Elbeszélés.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Hangos, értelmes olvasás. Könnyű mesék, elbeszélések, leirások. Kisebb költemények. Beszédgyakorlatok az olvasmányokkal kapcsolatban. A mondat főrészei. Elemzés. Helyesírási gyakorlatok.

Olvasmányok: Die Schule. Der Schneemann. Der Winter. Der Kuckuck. Der alte Großvater und der Enkel. Der Mann im Monde. Das Kind unter den Wölfen.

Költemények (könyv nélkül): Hoffmann v. Fallersleben: Waldlied. Vom Schlaraffenland. Kuoni: Am Abend. Rückert: Die Riesen und die Zwerge. Uhland: Die Einkehr. Löwenstein: Die traurige Geschichte vom dummen Hänschen. A. Ritter: Kinderpolitik.

Irásbeli dolgozatok: Másolás, szótagolás, tollbamondás, emlékezetből, elbeszélés. — (Két hetenkint egy-egy iskolai dolgozat.)

Földrajz. Hetenkint 2 óra. Földrajzi alapismeretek. Tájékozódás a földgömbön és a térképen. Magyarország földrajza.

Természetrajz. Hetenkint 2 óra. Hasznos és kártékony állatok leirása és szerepük a természetnek, valamint az embernek háztartásában.

Tavasszal virító, könnyen szemlélhető növények leirása és ennek alapján a virágos növény részeinek ismertetése.

Mennyiségtan. Hetenkint 6 óra.

1. Számtan 4 óra. A számlálás és a tizesszámrendszer. Alapműveletek egész és tizedes törtszámokkal. Hazai mértékek és pénzek ismertetése. Időszamitás.

2. Geométria és geométriai rajz 2 óra. A test, a lap, a vonal s a pont. Egyenes és görbe vonalak. Párhuzamos és metsző egyenesek. A három-, a négy- és a sokszögek. A kör. A négyzet és a téglalap területe.

A tárgyalt idomok és a belőlük alakított egyszerű sík díszítmények rajzolása.

Szépirás. Hetenkint 1 óra. Folyó magyar és német irás.

Női kézimunka. Hetenkint 2 óra. Az első félévben meleg ruhák készítése a hadbavonultak számára; a második félévben keresztöltés, betűjegyzés, csipkehorgolás, száröltés, tálcakendő horgolás.

Egyházi ének. Hetenkint 1 óra, I. és II. osztály összevonva. Az egyházi énekek közül gyakoroltattak: Maradj meg kegyelmeddel ... Erős vár a mi Istenünk ... Isten felséges adománya ... Boldogságom Istene ... Ki dolgát csak Istenre hagyja ... Dicsérd Istent keresztyénség ... A nap immár elenyészett ... Mint a szép hives patakra ... Eljött hozzánk az üdvösség ... Dicsérd én lelkem ... Ébredjetek fel, halljátok ... Az én időm mint a szép nyár ... Te vagy reményem sziklaszála ... Teljes minden éltemben ... Dicsőség mennynek, Istennek ... Mintha szárnyon szállna ... Győzhetetlen én kőszálom ... Gondviselő édes atyám ... Oh siralom, szivfájdalom ... Zengd lelkem az új reggelt ... Atyám ismét új élettel ... Isten oh szt. Isten ...

Világi ének. Hetenkint 1 óra. A vonalrendszer, G-kulcs, a kis h, az egyszervonalzott c-d-e-f-g-a-h, a kétszervonalzott c-d-e-f-g ismertetése. Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékű hangjegyek es szünjelek. Az alakító jegyek. A 2/4—4/4—4 8—3/4—3/8—6 8 ütenyek. A pont értéke a hangjegy után. A kemény (dur) hangsor szerkesztése. C—G—D—F—B-dur hangsorok. Az erőfokokról és időmértékről. Gyakorlatok, egy- és kétszólamú dalok éneklése.

Testgyakorlat. Hetenkint 2 óra. Arc- és oldalsorképzés, sornyitás-zárás, kanyarulatok, fordulatok, járás énekkel; egyszerű tagszabadgyakorlatok; ugrás rövid és lebegőkötélen, hintázás gyűrü- és körhintán, függeszkedés vízszintes létrán.

II. OSZTÁLY.

Vallástan. Hetenkint 1 óra. Jézus élete és tanítása, az újszövetségi bibliai történetek alapján. A bibliai történetek, megfelelő irásheljek, kátérészletek és énekversek emlékelése. Imádságok.

Magyar nyelv. Hetenkint 4 óra. A szép és értelmes olvasás gyakorlása. Az olvasmányok tartalmi és nyelvi megbeszélése, szabad előadása. Szóképzés. Határozók. Az összetett mondat. Rokonértelmű szavak.

Olvasmányok: Az ifjúkor. Egyszer volt Budán kutyavásár. Bede Anna tartozása. A kis csizmák. A hamis tanú. A tintás üveg. A magyar nemzet ősi műveltsége. A magyarok a szentgalleni kolostorban. Rozgonyiné. Az egri nők. Losonczyné. Zrínyi Ilona. József nádor. Erzsébet. A dobsinai jégbarlang.

Költemények: Arany J.: Itthon. Petőfi S.: István öcsémhez. A jó öreg korcsmáros. Pósa L.: A haza. A magyar nyelv. Vörösmarty M.: Szózat. Kölcsey F.: Hymnus.

Irásbeli dolgozatok: 1. Szótagolás. 2. Tollbamondás. 3. Költemény emlékezetből. 4. Elbeszélés. 5. Tollbamondás. 6. Átalakítás. 7. Leírás kérdések alapján. 8. Tollbamondás. 9. Költemény emlékezetből. 10. Történeti dolgozat. 11. Elbeszélés. 12. Tollbamondás. 13. Költemény emlékezetből. 14. Leírás. 15. Történeti dolgozat.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Olvasás helyes kiejtéssel és hangsulyozással. Mesék, elbeszélések és leírások. Beszédgyakorlatok az olvasmányokkal kapcsolatban, figyelemmel a szerzett szókincs folytonos ébrentartartására és gyarapítására. Költemények tanulása és előadása. A legfontosabb igealakok; igeragozás, főnévragozás, melléknévfokozás. Elemzés szó- és mondattanilag.

Olvasmányok: Sage von der Schüttinsel. Kaiser Friedrich der Rotbart. Jung Siegfried. Siegfried kommt nach Worms. Siegfried besiegt Brunhilde. Wie Siegfried verraten wird. Der St. Ladislaus-Brunnen. Das Echo von Tihany.

Költemények: Reinick: Versuchung. Uhland: Siegfrieds Schwert. Des Knaben Berglied. Das Schwert. Castelli: Des Bauernknaben Beschreibung der Stadt. Langbein: Von zwei Vögeln. Köck: Wanderschaft der Gewässer. Blumenlegende.

Írásbeli dolgozatok: Szótagolás, tollbamondás, elbeszélések, költemény emlékezetből, kisebb leírások, egyszerű mondatok képzése erős, gyenge és vegyes ragozású igék alkalmazásával.

Francia nyelv. Hetenkint 4 óra.

Olvasmányok: Könnyű elbeszélések, leírások, mesék: La classe. — Les qualités. — La petite Louise — Le calendrier de l' aveugle. — Mon père. — Ma mère. — Une enfant bien élevée. — Mon petit frère. — Mère et enfant. — J' aime mieux mon chat. — Au restaurant. — L' enfant difficile. — Notre jardin.

Beszédgyakorlatok a mindennapi élet köréből és az olvasmányokkal kapcsolatban. A szerzett szókincs ébrentartása és gyarapítása. Beszéd- és értelemgyakorlatok: Köszöntések. — Időbeosztás. — Dans le salon, képről. La famille, képről. Az iskola. Ruházat, szinek. Testrészek. Gyümölcs. Virágok. A szoba. Az életkor. Mesterségek. A kutya, képről.

Költemények: Tic-tac. — Maxime. — Prière. — L'oiseau. — Mère et enfant. — La leçon à la poupée. — Oh ma mignonne aiguille.

Nyelvtan: Igeragozás; a segéd- és rendes igék főalakjai. — Főnév. — Melléknév. — Névmások. — Számnév. — Az egyszerű mondat. — Kiejtés, helyesirás és olvasás gyakorlása.

Írásbeli dolgozatok: Átalakítások. Könnyű mondatszerkesztések. — Helyesirási gyakorlatok.

Történet. Hetenkint 2 óra. A magyar nemzet kor- és jellemképekben. A magyarok vándorlása, honfoglalás, a pogány magyarok műveltsége. A vezérek kora. A királyság megalapítása. Küzdelem a németek és pogányok ellen. Magyarország az utolsó Árpádok alatt. Az Anjouk kora. Hunyady János hadjáratai. Hazánk hanyatlása a Jagellók alatt. Az ország háromfelé szakadása. A nemzeti fölkelések kora. Az utolsó Habsburgok. A francia háboruk kora. A nemzet kibékülése az uralkodó házzal.

Földrajz. Hetenkint 2 óra. Európa földrajza. (Ausztria részletesebben). Ázsia általános ismertetése a nevezetesebb országok és gyarmatok kiemelésével.

Ásványtan. Hetenkint 2 óra. Sóféle, kőféle, fémes és éghető ásványok. A legfontosabb kőzetek. A föld története főbb vonásokban.

Mennyiségtan. Hetenkint 2 óra.

1. Számtan. A számok oszthatósága. A legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörös meghatározása. A közönséges törtszámok. Alapműveletek a törtszámokkal. Közönséges törtszámok átalakítása tizedes törtszámokká és viszont. Az arányosság és az egyszerű hármasszabály.

2. Geométria. A kocka, a hasáb, a henger, a gúla és a kúp leirása. A kocka és a téglalapú test felszíne és térfogata.

Rajz. Hetenkint 2 óra. Stilizált levelek. Egyszerű síkdíszítmények előrajzolás után. Ecsetkezelési gyakorlatok. Motivumgyűjtés, tervezés. Magyar és német szépirás, rondirás.

Női kézimunka. Hetenkint 2 óra. Az első félévben meleg ruhaneműek készítése a hadbavonultak számára. — Szároltés és hurkolás alkalmazása használható tárgyakon. Hardangi áttört munka.

Egyházi ének. Hetenkint 1 óra. Mint az I. osztályban.

Világi ének. Hetenkint 2 óra. Az első osztály anyagának ismétlése. A kis g—a ismertetése. A kemény C—G—D—A—F—B—Es-hangsorok és hármasok. Az előadási jelek. Gyakorlatok, egy- és kétszólamú dalok éneklése.

Testgyakorlat. Hetenkint 2 óra. Az előző évben tanultak ismétlése és kibővítése. Járás utánlépéssel, hármaslépés, ringó lépés; ellenvonulás, szögvonulás, körvonulás, négyszögmenet; botgyakorlatok; szergyakorlatok a korláton, kúszó fán, vízszintes, ferde és függőleges létrán, gyűrű- és körhintán; fűzérgyakorlat; játék.

III. OSZTÁLY.

Vallástan. Hetenkint 2 óra. A keresztyén anyaszentegyház rövid története Hetvényi Lajos kézikönyve nyomán. Az apostolok cselekedeteiről irott könyv néhány szakaszának olvasása. Énekversek emlékelése.

Magyar nyelv. Hetenkint 4 óra. Mondák a görög és római történetből. Történeti és költői elbeszélések. Rajzok. A nyelvtani ismeretek rendszerbe foglalása. Az olvasmányokkal kapcsolatban stilisztikai és verstani magyarázatok. Közéleti fogalmazványok.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

Olvasmányok: A magyar ház. A Balaton. Vörösmarty külseje. Orpheus és Euridike. Iphigenia. A Grachusok. Szibinyáni Jank. Mátyás anyja. Részletek János vitézből. Mátyás deák. Csobáncz.

Költemények: Petőfi S.: Falu végén kurta kocsma. A Tisza. Nemzeti dal. Tompa M.: A madár fiaihoz. Arany J.: Fiamnak. Rozgonyiné. Mátyás anyja.

Irásbeli dolgozatok: 1. Tollbamondás. 2. A magyar ház. (Leirás.) 3. Orfeusz és Euridike. (Az olvasmány vázlata és tartalma.) 4. Hogyan keletkezik a népdal. (A népdalok hőse c. olvasmány alapján). 5. Ifigénia. (Az olvasmány vázlata). 6. Szibinyáni Jank. (Átalakítás.) 7. Periklesz kora. (A tanultak alapján.) 8. Afrika állatai. 9. Iluska története. (A János vitéz nyomán.) 10. A világitógáz gyártása. 11. Üdvözlőlevél. 12. Bizonyitvány. 13. Folyamodvány. 14. Nyugta, elismervény. 15. Meghatalmazás.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Értelmes olvasás és az olvasmány reprodukciója német nyelven; prózai és költői darabok tanulása és előadása. A nyelvtani ismeretek kiegészítése és folytonos ébrentartása, figyelemmel a magyar nyelvtől eltérő jelenségekre. Synonymák és germanismusok.

Olvasmányok: Die beiden Bettler. Aegypten. Der Fuchs. Des Waſſers Rundreiſe. Beharrlichkeit führt zum Ziel. Das Ei des Kolumbus. Das Kameel und die Wüſte. Cloelia. Dornröschen. Alles zum Guten. Der Star von Segringen.

Költemények (könyv nélkül): Heine: Abſchied. Die Lorelei. Lichtwer: Der Hänfling. Geibel: Fahr zu mein Schiff .... Der Zigeunerbube im Norden. Goethe: Der Sänger. Der Fiſcher. Hoffmann von Fallersleben: Morgenlied. Wanderlied. Schiller: Das Mädchen aus der Fremde.

Irásbeli dolgozatok: 1. Die beiden Bettler. (Nacherzählt.) 2. Abſchied. (Nach dem Gedächtniſſe.) 3. Der Nil. (Diktat.) 4. Der Fuchs. (Nacherzählt.) 5. Fahr zu mein Schiff .... (Nach dem Gedächtniſſe.) 6. Der Spätherbſt. (Auf Grund einer Sprechübung.) 7. Die Haſenjagd. (Diktat.) 8. Demoſthenes. (Nacherzählt.) 9. Die hochmütige Ziege. (Ueberſetzung aus dem Ungariſchen.) 10. Der Sänger. (In Proſa übertragen.) 11. Der Fiſcher. (Nach dem Gedächtniſſe.) 12. Cloelia. (Nacherzählt.) 13. Brief. 14. Das Zuckerrohr. (Beſchreibung.) 15. Der Hund und die Katze. (Vergleich.) Kéthetenkint egy-egy iskolai dolgozat.

Francia nyelv. Hetenkint 4 óra. Olvasmány mint a II. osztályban. Histoire d'une petite souris. — Notre maison. — La Gaule et les Gaulois. — Les animaux. — Le petit Chaperon Rouge. — Le village. — Les trois amis de l'homme. — Les vieux.

Költemények: Le corbeau et le renard. — Chat es rats. — La petite hirondelle. — Prière de l'orphelin. — Quand nous habitions tous ensemble.

Beszédgyakorlatok: Az olvasmányokkal kapcsolatban és: A tavasz. — A város. — A szüret. — Az ősz.

Nyelvtan: Az alaktan kibővítése: a leggyakoribb rendhagyó igék. Kiejtés és helyesirás gyakorlása.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenkint egy-egy iskolai feladat. Helyesirás, egyszerű mondatszerkesztések és átalakítások.

Történet. Hetenkint 2 óra. A történetelőtti kor. Őskori műveltség. A keleti népek. A görögök története. A római birodalom története. Perikles korával a görög, Augusztus korával a római műveltség ismertetése és méltatása.

Földrajz. Hetenkint 2 óra. Afrika, Amerika és Ausztrália általános ismertetése a nevezetesebb országok és gyarmatok kiemelésével. Befejezésül az utolsó harmadban: a fizikai földrajz alapismeretei, vonatkozással a már megszerzett földrajzi ismeretekre.

Vegytan. Hetenkint 2 óra. A legfontosabb nem fémes és fémes elemek és vegyületeik. Szerves vegyületek.

Mennyiségtan. Hetenkint 2 óra.

1. Számtan. Az arány és az aránypár. Az összetett hármasszabály. Arányos osztás. Keverésre vonatkozó számítások. Arany és ezüst ötvényszámítás. A nevezetesebb külföldi pénzrendszerek s azok átszámítása.

2. Geométria. A háromszög területe; a hasáb valamint a gúla felszine és térfogata.

Rajz. Hetenkint 2 óra. A perspektiva alapismereteinek magyarázata, gyakorlása. Egyszerű stereometriai testek s ezek összetételeinek szemlélet alapján való rajzolása és árnyékolása. Ecsetrajzolás. Különféle használati tárgyak rajzolása természet után. Magyar és német szépirás, rondirás.

Női kézimunka. Hetenkint 2 óra. Kötött és horgolt csipke készítése. Richelieu hímzés. Filet guipure. Lapos hímzés. Az első félévben meleg ruhaneműk készítése a hadbavonultak számára.

Egyházi ének. Hetenkint 1 óra. III—VI. osztály összevonva. Az énekek közül gyakoroltattak: Dicsérd Istent keresztyénség ... Dicsérd én lelkem ... Oh miként fogadjalak ... Isten, oh szt. Isten ... Ki dolgát csak Istenre hagyja ... Boldogságom Istene ... Felvirradt újra ünnepünk ... Térj magadhoz drága Sion ... Mind jó amit Isten tészen ... Mily nagy az Úr kegyelmessége ... Te vagy reményem

sziklaszála . . . A nap immár elenyészett . . . Valamim van mindenem . . . Szegény fejem hová . . . Légy csendes szívvel . . . Atyám ismét új élettel . . . Nem henyélni, munkásságra . . . Eljött hozzánk az üdvösség . . . Isten lelke Téged kérünk . . . Az én időm mint a szép nyár . . . A nap lement oh Jézus . . . Mintha szárnyon szállna . . . A mélységből oh . . . Ne csüggedj el kicsiny sereg . . . Elég immár . . . Ne szállj perbe . . . Hozzád fohászkodom . . . Boldog örömnap . . . Ébredjetek fel, halljátok . . . Isten ki a bűnt . . . Isten felséges adománya . . . Maradj meg kegyelmeddel . . . Erős vár a mi Istenünk . . . Én Istenem, én bűnös ember . . .

Világi ének. Hetenkint 2 óra. A második osztály anyagának ismétlése. A kemény C-G-D-A-F-B-Es-hangsorok és hármasok. A lágy (moll) hangsor szerkesztése. Az összhangzati A-E-H-Fis-D-G-C-moll hangsorok és hármasok. Egy-, két- és háromszólamú dalok éneklése.

Testgyakorlat. Hetenkint 2 óra. Az előző években tanultak kibővítése. Összetett menet-, szabad- és botgyakorlatok. Fűzérgyakorlatok. Szertornázás. Játék.

IV. OSZTÁLY.

Vallástan. Hetenkint 2 óra. Keresztyén vallástan Hetvényi Lajos kézikönyve nyomán. Énekversek, íráshelyek emlékelése.

Magyar nyelv. Hetenkint 4 óra.

Olvasmányok: Zrinyi Ilona. A korona és kard. Szondi halála. Jókai: Kedves atyafiak. Szép Ilonka. Arany: Toldi I. rész; Bajusz; Fülemüle; Isten kardja; Rege a csodaszarvasról; Balladái; Családi kör. Tompa: Galamboskő; Ibolya álmai; Zivatar; Falusi órák. Petőfi: Csárda romjai; Pató Pál. — Bogár Imre. Szilágyi és Hajmási. Kádár Kata. Részletek Jókai „Uj földesúr" című regényéből, Zrinyiászból, Zalán futásából. Gyulai: Nők a tükör előtt; Egy régi udvarház utolsó gazdája. Gárdonyi: Az öreg tekintetes. Deák F. levele Vörösmarty Ilonához. Az olvasmányokkal kapcsolatban retorikai, főleg a történetirásra vonatkozó magyarázatok; poétika, behatóbban az elbeszélő és leiró költészet.

Költemények: Levél egy kibujdosott barátom után. A szegény asszony könyve. Tetemre hívás. A gólyához. Toldiból: Az előhang; I. ének 1—3; II. ének 1—2; III. ének 1—2; IV. ének 1—12 versszakai.

Irásbeli dolgozatok: 1. Levél. 2. Arany J. Szt. László című legendájának tárgya, tartalma és alapgondolata. 3. A népmese

jellemző sajátságai. 4. Toldi II. éneke, 5. Az arabok műveltsége. 6. A lakás díszítése. 7. Gyulássyék utazása. 8. Az éposz és a regény.

Német nyelv. Hetenkint 3 óra. Olvasmányok tárgyalása és elmondása. Az előző osztályok nyelvtani anyagának ismétlése, kibővítése; rokonértelmű-, rokonalakú szavak és germanismusok. Elemzés szó- és mondattanilag. A ritmus; verslábak és verssorok; a rím.

Olvasmányok: Die Hunnen. Das Völkergewoge und die Verheerungen. Der Brocken. Die goldene Dose. Das brave Mütterchen. Der blinde König. Der Ring des Polykrates. Der getreue Eckart. Die Erfindung der Buchdruckerkunst. Wie der Wald erwacht.

Költemények (könyv nélkül): Geibel: Gebet. Langbein: Die Wachtel und ihre Kinder. Goethe: Der Schatzgräber. Schneckenburger: Die Wacht am Rhein. Körner: Gebet während der Schlacht. Schiller: Die Teilung der Erde. Hoffnung. Heine: Die Grenadiere.

Írásbeli dolgozatok: 1. Die Hunnen. (Nacherzählt. 2. Gebet. (Nach dem Gedächtnisse.) 3. Der Geizhals. (Uebersetzung aus dem Ungarischen.) 4. Die goldene Dose. (Nacherzählt.) 5. Die Wachtel und ihre Kinder. (Inhalt und Grundgedanke des Gedichts.) 6. Der Brocken. (Einstellung von Synonymen.) 7. Das Ilsetal. (Diktat.) 8. Die Teilung der Erde. (Nach dem Gedächtnisse.) 9. Das Tischgebet. (Uebersetzung aus dem Ungarischen.) 10. Beschreibung eines Ausflugs in Briefform. 11. Der getreue Eckart. (In Prosa übertragen.) 12. Die Erfindung der Buchdruckerkunst. (Auf Grund des Gelernten.) 13. Fixsterne und Planeten. (Begriffserklärung.) 14. Einfluß der Wohnung auf unsere Gesundheit. 15. Das Lehenswesen. (Abhandlung.)

Francia nyelv. Hetenkint 4 óra. Olvasmány: Elbeszélések és leirások. Értelmes olvasás és az olvasmányoknak francia nyelven való reprodukciója. Olvasmányok: Atilla en Gaule. — Honneur aux grands hommez. La harangue. — Deux mots. — L'enfant prodigue. — Louise écrit une lettre. — Paris.

Költemények: L'aigle et le moineau. — La cloche. — La cigale et la fourmi. — Les hirondelles.

Beszédgyakorlatok: A tél, képről. A nyár, képről.

Nyelvtan: Helyesirás gyakorlása. Rendes igék ismétlése. Az összes rendhagyó igék. Elemzés.

Írásbeli dolgozatok: Kéthetenkint egy-egy iskolai feladat. Helyesirás, mondatszerkesztések, könnyebb átalakítások, reprodukciók és fordítások.

Történet. Hetenkint 2 óra. A középkor története kapcsolatban a magyar nemzet történetével. A népvándorlás. Új államok keletkezése.

Nagy Károly; a keresztyén egyház és a hűbéri állam szervezete: iskolák, irodalom, művészeti emlékek, társadalmi élet. A keresztes háborúk kora s avval kapcsolatban a lovagvilág, a középkori keresztyén és arab műveltség. A pápaság és a császárság hanyatlása. A renaissance.

Földrajz. Hetenkint 1 óra. A csillagászati földrajz elemei. A Föld alakja. Az éggömb s az égboltozat mindennapi látszólagos mozgása. A Föld forgása és keringése. A nappalok váltakozó hossza. Évszakok. Földövek. A Hold keringése a Föld körül. A Hold fényváltozatai. A nap- és holdfogyatkozás. Időszámítás.

Egészségtan. Hetenkint 2 óra. Az emberi test szervei és életműködései. Az ember egészségére befolyással lévő tényezők. Fertőző betegségek. Segélynyújtás baleseteknél. A test ápolása és nevelése.

Háztartástan. Hetenkint 1 óra. A háztartás berendezéséről. A család vagyona és jövedelme. Szükséges és szükségtelen kiadások. A takarékosság fontossága. Az idő és pénz célszerű felhasználása. Költségvetés. Háztartási naplók. — A lakás berendezése, rendben és tisztántartása. Háztartási helyiségek. Fűtés, világítás. — Ruházkodás, divat. Felsőruhák. Fehérneműek. Mosás, vasalás, ruhaelrakás. — Élelmezés. Az élelmi szerek tápláló értéke. Sütés, főzés. Az élelmiszerek beszerzése és eltartása. — A kertről. A kert berendezése. Veteményezés. Melegágy. Hasznos háziállatokról. — A nők munkássága. (Munkamegosztás.) Családtagok, cselédek. — A nők befolyása a családra és a társadalomra.

Mennyiségtan. Hetenkint 2 óra.

1. Számtan. Százalék- és kamatszámítás. Értékpapirszámítás. Váltó diszkontálás.

2. Geométria. A kör kerülete és területe. A henger és a kúp felszine és térfogata.

Rajz. Hetenkint 2 óra. Magyar síkdíszítmények. Ecsetrajzolás, használati tárgyak rajzolása, festése természet után. Tervezés.

Női kézimunka. Hetenkint 2 óra. Varrókendő a varrás mindenféle öltéseivel. Richelieu és madeira hímzés. Zsebkendő hurkolással. Tülláthuzat.

Az első félévben meleg ruhaneműek készítése a hadbavonultak számára.

Egyházi ének. Hetenkint 1 óra. Mint a III. osztályban.

Világi ének. Hetenkint 2 óra. A III. osztály anyagának ismétlése. A kemény hangsorok és hármasok. Az összhangzati és dallamos A—E—H—Fis—Cis—D—G—C—F-moll hangsorok és hármasok. A

kettős kereszt és bé használata. A kettős pont értéke a hangjegy után. Gyakorlatok, egy-, két- és háromszólamú dalok éneklése.

Testgyakorlat. Hetenkint 2 óra. Mint a III. osztályban.

V. OSZTÁLY.

Vallástan. Hetenkint 2 óra. A keresztyénség megalapításának története Frenyó Lajos kézikönyve nyomán. Bibliai szakaszok olvasása, énekek ismétlése.

Magyar nyelv. Hetenkint 4 óra. Poétika: lirai és drámai költészet. Retorika: a szónoklat elmélete.

Olvasmányok: Dalok, ódák, elégiák; epigrammák; szatirák; Vojtina arspoétikájából. Sophokles: Antigone. Kisfaludy K.: Kérők. Kölcsey: Parainéziséből. Kossuth Lajos beszéde a haderő megajánlása végett. Gyulai P.: Emlékbeszéd Arany János felett. Riedl F.: Az irodalmi mű.

Házi olvasmányul: Arany: Buda halála. Vörösmarty: Két szomszédvár.

Költemények: Petőfi: Egy gondolat bánt engemet. Szülőföldemen. Az Alföld. Vörösmarty: Kis gyermek halálára. A merengőhöz. Berzsenyi: Fohászkodás. Tompa: Új Simeon.

Irásbeli dolgozatok: 1. Milyen gondolatok foglalkoztatnak az idei tanév elején. 2. A magyar népdal jellemző sajátságai. 3. A gólyához című allegória gondolatmenete. 4. Enikő A két szomszédvárban. 5. Gusztáv Adolf szerepe a harmincéves vallásháboruban. 6. Antigone tragikuma. 7. A Csalódások című vígjáték komikumáról. 8. Gyöngyvér és Hilda Buda halálában. 9. Petőfi és Arany. (Gyulai emlékbeszéde alapján.

Német nyelv. Hetenkint 2 óra. Schiller életének és irodalmi munkásságának rövid ismertetése.

Olvasmányok: Wilhelm Tell. Hermann und Dorothea. Aus der Geſchichte des 30-jährigen Krieges.

Költemények: Schiller: Fiſcher-, Hirten-, Jägerlied; Schützenlied. III., 306—349, IV., 462—553 aus Wilhelm Tell. Goethe: I. 102—150, aus Hermann und Dorothea. Chamiſſo: Das Schloß Boncourt. Uhland: Bertran de Born. Arndt: Die Leipziger Schlacht. Körner: Bundeslied vor der Schlacht.

Irásbeli dolgozatok: 1. Der getreue Eckart. (Nach dem Gedächtniſſe). 2. Die Verfertigung des Wachſes und des Honigs. 3. Die Sage vom Urſprung der Schweizer. 4. Brief. 5. Die Geſundheit. (Aus dem Ungariſchen überſetzt.) 6. Charakteriſtik. 7. Die Folgen der Entdeckungen. 8.

Das Anwesen des Löwenwirtes. 9. Die Gründung des Vaterlandes (Aus dem Ungarischen übersetzt). 10. Der siebenjährige Krieg. 11. Kölcsey's Lebensgeschichte. 12. Charakteristik.

Francia nyelv. Hetenkint 3 óra.

Prózai olvasmányok a francia remekírókból. Az olvasmányokkal kapcsolatosan a legkiválóbb irók és irodalmi munkásságuk rövid ismertetése. Költemények.

Olvasmányok: L'avare [Molière]. — Szemelvények Racine, Rousseau és V. Hugó műveiből: Si j'étais riche. — Sophie. — Le voyage à pied. — La conscience. — La poupée de Cosette. — Athalie.

Költemények: Pour les pauvres. Le savetier et le financier. — La jeune captive.

Irásbeli dolgozatok: 1. Lettre de Mme de Sévigné, reproduction. — 2. L'automne, description. — 3. Pour les pauvres, [Viktor Hugo] poésie de mémoire. — 4. Si j'étais riche, d'après l'Émil de Rousseau, reproduisez cette lecture de vos propres paroles. — 5. Jean Jacques Rousseau, Biographie. — 6. Écrivez des phrases avec des participes passés, conjugués avec avoir. — 7. La conscience, poème en prose. — 8. Lettre d'invitation aux vacances de Noël. — 9. La poupée de Cosette, d'après „les Misérables" de Victor Hugo; extrait. — 10. Victor Hugo, portrait littéraire. — 11. Acte III.-ième, scènes 1—6 de l'Avare par Molière, résumé. — 12. La ville que j'aime le mieux, [ma ville natale] description. — 13. Le savetier et le financier, contenu de la poésie. — 14. Athalie de Racine, court contenu. — 15. Exercice sur certains verbes irréguliers. — 16. Harpagon, d'aprés Molière, portrait de caractère.

Történet. Hetenkint 4 óra. Az újkor története kapcsolatban a magyar nemzet történetével. A fölfedezések. A reformáció. Az ellenreformáció és a vallásháborúk kora. A renaissance fénykora Németalföldön és Spanyolországban. A korlátlan uralom kora. A francia irodalom, művészet és izlés elterjedése. A felvilágosodott abszolutizmus kora. A francia forradalom kora. A XIX. század története. A természettudományok térfoglalása, a gazdasági, társadalmi és állami átalakulás.

Földrajz. A világtörténelem befejezéseül: a főbb modern államok s ezek gyarmatainak politikai földrajza.

Állattan. Hetenkint 2 óra. Bevezetés. Állatok és növények közti különbség, Az állatok életműködései általában. Az egyes szervek és szervrendszerek biológiai leirása. Küzdelem a létért és ennek főbb jelenségei. Szaporodás.

Az állatország jellemző képviselőinek rendszeres leirása, különös

tekintettel a közönségesen előforduló és az emberre nézve fontosabb fajokra.

Természettan. Hetenkint 2 óra. A mechanika és a hőtan.

Mennyiségtan. Hetenkint 2 óra. A számlálás és a természetes számsor. Közönséges egész számok összeadása, szorozása és hatványozása. E műveletek megfordítása s a szám fogalmának kibővítése. Elsőfokú egyenletek megoldása egy ismeretlennel. Tételek az arányos vonalakról.

Rajz. Hetenkint 2 óra. A tanulók hajlamai szerint sikdíszítmények tervezése, tekintettel a női kézimunkára. Használati tárgyak festése természet után. Virág, gyümölcs, madarak stb. festése természet után.

Női kézimunka. Hetenkint 2 óra. Az első félévben meleg ruhaneműek készítése a hadbavonultak számára. Szabadon választható munkák készítése.

Egyházi ének. Hetenkint 1 óra. Mint a III. osztályban.

Világi ének. Hetenkint 2 óra. A negyedik osztály anyagának ismétlése A kemény és lágy hangsorok és hármasok hat alakítójeggyel. Gyakorlatok, egy-, két- és háromszólamu dalok éneklése.

Testgyakorlat. Hetenkint 2 óra. Mint a III. osztályban.

VI. OSZTÁLY.

Vallástan. Hetenkint 2 óra. Mint az V. osztályban.

Magyar nyelv és irodalom: Hetenkint 4 óra. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének rendszeres áttekintése s evvel kapcsolatban szemelvények az egyes írók és költők műveiből.

Iskolai olvasmányok: Riedl Fr.: Arany J. életrajzából; Gyulai P.: Vörösmarty életrajzából; Fehér S.: Petőfi életrajzából.

Házi olvasmányok: Arany J.: Toldi estéje; Jósika M.: Abafi; Kemény Zs.: Zord idők.

Költemények: Arany J.: Dalnok búja, Családi kör; Berzsenyi D.: A magyarokhoz, Fohászkodás; Vörösmarty M.: A vén cigány. Egy szabadon választott költemény.

Irásbeli dolgozatok: 1. Milyen fontos kötelességek várnak reánk, magyar leányokra, napjainkban? 2. Vörösmarty anyja. 3. A kuruc korszak költészete. 4. Mikes lelkülete. 5. A karácsony. 6. Történeti dolgozat. 7. Bánkbán tragikuma. 8. Vörösmarty „Szózat"-a. 9. „Földi ember kevéssel beéri, vágyait ha kevesebbre méri." 10. Búcsú az iskolától.

Német nyelv. Hetenkint 2 óra.

Olvasmányok: Aus dem Nibelungenliede. Aus dem Gudrunliede. Aus den Kunſtepen. Aus den Dichtungen Walters von der Vogelweide. Sankt Peter mit der Geiß. Goethe: Iphigenia auf Tauris. Aus Klopſtocks Oden und dem Meſſias. Aus Wielands Oberon. Aus Herders Uebertragungen und proſaiſchen Schriften. Aus Leſſings Werken. Minna von Barnhelm. Schiller: Das Lied von der Glocke. Die Jungfrau von Orleans. Aus den Gedichten Geibels, Rückerts und Lenaus.

Költemények (könyv nélkül): Iphigenia auf Tauris: I. Aufzug. 1. und 4. Auftritt. Schiller: Das Lied von der Glocke: Vers: 155—225. Geibel: Hoffnung. Uhland: Des Sängers Fluch. Schiller: Die Worte des Glaubens. Körner: Abſchied vom Leben.

Irásbeli dolgozatok: 1. Siegfrieds Tod. (Auszug aus dem I. Teile des Nibelungenliedes.) 2. Maria Stuart. (Ueberſetzung aus dem Ungariſchen.) 3. Der Zauberlehrling. (In Proſa übertragen.) 4. Ein Winterabend. (Schilderung.) 5. Die Verdienſte der Árpád-Dynaſtie. (Abhandlung.) 6. Das Feuer. (Erläuterung des V. Teiles aus Schillers Glocke.) 7. Die Aſſimilation der Pflanzen und ihre Bedeutung. (Abhandlung.) 8. Die chriſtliche Auffaſſung in Goethes Iphigenia auf Tauris. 9. Minna von Barnhelm.

Francia nyelv. Hetenkint 2 óra. Prózai olvasmányok a francia remekirókból. Egy klasszikus és egy modern dráma olvasása. Az olvasmányokkal kapcsolatban a legkiválóbb írók és irodalmi munkásságuk rövid ismertetése. Költemények.

Olvasmányok: Le monde où l'on s'ennuie, vígj. Pailleron-tól. — Les précieuses ridicules [Molière]. — Részletek Cidből. — La grève des Forgerons [Coppée]. Szemelvények Cyranoból.

Költemények: Le cor. — Tristesse. — A Petőfi. Nyelvtan: Az előző osztályban tanultak ismétlése és kibővítése.

Irásbeli dolgozatok: 1. Mes sentiments à la fin de l'année scolaire, composition. 2. Le cor poésie de mémoire. 3. Une petite femme de ménage, développement du sujet. 4. La grève des forgerons, dictée. 5. Lettre d'un sujet choisi a discrétion. 6. Exercice sur les verbes irréguliers. 7. Notre capitale, description. 8. Le contenu du Cid, résumé. 9. Pierre Corneille, biographie. 10. Racontez le contenu de la lecture: „La grève des forgerons“ de vos propres termes. 11. Le monde où l'on s'ennuie d'après Pailleron, extrait de la comédie. 12. Le lac, poesie en prose. 13. La grève des forgerons, dictée. 14. Les précienses ridicules de Molière, court contenu. 15. Emploi des pronoms absolus. 16. Je prends congé de l'école, composition.

Lélektan és neveléstan. Hetenkint 2 óra. Bevezetés. Test és lélek. A megismerés, érzés és akarás jelenségei. Neveléstani útmutatások.

Történet. Hetenkint 3 óra. A magyar nemzet története lehetőleg és alkalomszerint oknyomozólag, különös tekintettel a műveltség, alkotmány és társadalmi élet fejlődésére.

Befejezésül az utolsó harmadban: Magyarország mai alkotmányának, gazdasági és műveltségi állapotának ismertetése.

Növénytan. Hetenkint 2 óra. Ősszel virágzó növények biológiai és morphológiai leirása. A morphológiai és biológiai ismeretek összefoglalása és kibővítése. A sejt- és szövettan alapvonalai. A növények élete. Linné rendszere és a természetes rendszerek. A virágtalan és virágos növények rendszeres leírása, tekintettel a gazdaságilag nevezetes növényekre.

Természettan. Hetenkint 2 óra. A hangtan, a fénytan, a mágnesség és elektromosság tana. A csillagászat elemei.

Mennyiségtan. Hetenkint 2 óra. Elsőfokú egyenletrendszer két ismeretlennel. Köbreemelés és köbgyökvonás. A számtani és a mértani sor. Kamatos kamatszámítás. Pythagoras tétele, a gömb felszine és térfogata.

Rajz. Hetenkint 2 óra. A tanulók hajlamai szerint síkdíszítmények tervezése, tekintettel a női kézimunkára. Használati tárgyak festése természet után. Virág, gyümölcs, madarak stb. festése természet után.

Női kézimunka. Hetenkint 2 óra. Az első félévben meleg ruhaneműek készítése a hadbavonultak számára. Szabadon választható munkák készítése.

Egyházi ének. Hetenkint 1 óra. Mint a III. osztályban.

Világi ének. Hetenkint 2 óra. Ötödik és hatodik osztály összevonva. Mint az ötödik osztályban.

Testgyakorlat. Hetenkint 2 óra. Mint a III. osztályban.

VI.

A tanulók névsora.

a) Rendes tanulók:

I. osztály.

Bóor Aranka
Clementis Emilia
Erőss Mária
Feigl Anna
Fenyves Edit
Gerencsér Irma
Graef Gizella Aranka
Guóth Irma
Gyurátz Mária Terézia
Kendik Olga
Kiss Margit
Kopfstein Margit
Kovács Piroska
Nagy Etelka
Nagy Irma
Nagy Jolán
Orbán Margit
Politzer Mariska
Szabó Vilma
Takács Irén*
Takács Karolin
Vukán Gizella.

Összesen: 22.

II. osztály.

Brinzey Katalin
Csatáry Sarolta
Drescher Margit
Ebenspanger Ilona
Ferenczi Margit
Fürst Magda
Gayer Ella
Geisztlinger Ilona
Horváth Józsa
Imre Irma
Jakab Erzsébet
Kelemen Hedvig
Kotsis Jolán
Kovács Anna
Meng Erzsébet
Mesterházy Piroska
Mihály Katalin
Molnár Gizella
Nyírő Lenke
Pajor Margit
Rádl Lujza
Sattler Margit

* kimaradt.

Stúr Etelka
Szerényi Irma
Töpfer Vilma
Varga Jozefa*
Varga Sára
Zsohár Gizella.

Összesen: 28.

III. osztály.

Feiglstock Margit
Géfin Mária
Gross Irén
Guóth Erzsébet
Guóth Jolán
Hercz Anna
Jakab Irén
Jakab Lenke
Kiss Lenke
Kováts Teréz
Nagy Laura
Naumann Erzsébet
Rájter Erzsébet
Róth Sarolta
Schermann Karolina
Schlesinger Katalin
Siftár Ida
Szentmihályi Sarolta
Szkok Anna
Tóth Jolán
Varju Jolán
Weinberger Emma
Wirth Vilma

Összesen: 23.

IV. osztály.

Antal Mária
Borbély Irén
Borcsiczky Ilona
Budaker Ilona
Diénes Jolán
Huszár Ilona
Karner Emilia
Köhler Paula
Mayer Klára
Mesterházy Margit
Nagy Katalin
Rájter Márta
Sarlai Ilona
Schroth Emilia
Schwarcz Erzsébet
Szalay Gizella
Szkok Kornélia
Szüsz Piroska
Terplán Emilia.

Összesen: 19.

V. osztály.

Deutsch Irén
Gergelyffy Erzsébet
Horváth Izabella
Patthy Judit
Pál Erzsébet
Sass Mária
Szabó Jolán
Wölfel Márta.

Össszesen: 8.

* kimaradt.

VI. osztály.

Bosznay Margit
Czeke Eleonóra
Czeke Lujza
Jakab Erzsébet
5 Lépold Ilona
Puskás Ilona
Stubenvoll Sarolta.

Összesen: 7.

b) **Rendkívüli tanuló:**

Wirth Margit (V. oszt.)

VII.

A könyvtárak és tanszergyűjtemények gyarapodása az 1914. évben.

1. Tanári könyvtár. a) *Általános művek*: Révai Nagy Lexikona X—XI. kötet. — 32·— korona.

b) *Pedagógia és filozófia*: Foerster: Iskola és jellem. — Kajlós: Dr. Böhm Károly élete és munkássága I—III. kötet. — Wulffen: Das Kind. — 67·20 korona.

c) *Magyar nyelv és irodalom*: Barta: Etimológiai csevegések. — 5·— korona.

d) *Német nyelv és irodalom*: Bahr: Drut. — Engel: Der Reiter auf dem Regenbogen. — Ernst: Asmus Sempers Jugendland. — Ernst: Semper der Jüngling. — Herzog: Hanseaten. — Herzog: Das Lebenslied. — Jensen: Fremdlinge unter den Menschen. — Jensen: Sonne und Schatten. — Lagerlöf: Der Fuhrmann des Todes. — Stilgebauer: Der Börsenkönig. — Stilgebauer: Frühlingsopfer. — Westkirch: Auf der Menschheit Höhen. — Koenig: Grosses Wörterbuch der deutschen Sprache. — 78·60 korona.

e) *Földrajz*: Stein: Romvárosok Ázsia sivatagjaiban. — Herman: A magyar pásztorok nyelvkincse. — Wagner: Lehrbuch der Geographie I. kötet. — Sydow-Wagner: Methodischer Schulatlas. — 77·20 korona.

f) *Természetrajz*: Grew-Ballenegger: A modern geológia. — Warburg: Die Pflanzenwelt I. kötet. — Wurm: Waldgeheimnisse. — 34·10 korona.

g) *Lapok, folyóiratok*: Budapesti Szemle. — Deutsche Rundschau für Geographie. — Egészség. — Ethnographia. — Evangelische Glocken. — Evangelikus Egyházi Élet. — Evangelikus Őrálló. — Földrajzi Közlemények. — Gyámintézet. — Hivatalos Közlöny. Illustrierte Zeitung. — L' Illustration I. harmad. — Magyar Nyelv. — Magyar Nyelvőr. — Nemzeti Nőnevelés. Néptanítók Lapja. — Természettudományi Közlöny. — Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz. — Állattani Közlemények. — Botanikai Közlemények. — Chémiai Folyóirat. - Vasárnapi Ujság. = 223·80 korona.

A tanári könyvtár összes gyarapodásának értéke: 517·90 korona.

2. Ifjúsági könyvtár. a) *Magyar könyvek*: Bársony: A királytigris. — Wohl: Éva. — Wohl: Aranyfüst. Cooper: Vadfogó. — Kada: Képes Magyar történet. — Shakspere: Coriolanus. — Szabolcska költeményei. — Farkas Imre költeményei. — Egri: Robinson. — Burnett-Kárpáti: A kis lord. — Mauritz: Képek a természet köréből. 38·90 korona.

b) *Lapok*: Az Én Ujságom. — Das Kränzchen. — 25·— korona.

Az ifjúsági könyvtár összes gyarapodásának értéke: 63·90 korona.

3. Földrajz-történeti szertár. *Földrajzi fali térképek*: Kogutowicz: Afrika fali térképe. — Kogutowicz: Észak-Amerika fali térképe. — Kogutowicz: Dél-Amerika fali térképe. — Kogutowicz: Ausztrália fali térképe. — Kogutowicz: Európa hegy- és vízrajzi térképe. — A föld térképe. — 112·50 korona.

4. Természetrajzi szertár. *Szemléltető képek*: Matzdorff: Az állatok szokásai és életviszonyai. 7. darab. — Dybdahl-féle anatómiai falitáblák. 11 darab. — Goering-Schmidt: Külföldi kultúrnövények. 14 darab. — Eschner-féle technológiai képek. 12 darab, magyarázó szöveggel. — 227·60 korona.

5. Vegytani szertár: Nem gyarapodott.

6. Természettani szertár: Másodperc-óra. — Hartl-féle készülék a kiömlő folyadék tanulmányozására s egyszersmind a hajítási parabola bemutatására. — Pyrometer. — Sziréna. — Weinhold-féle készülék a légrezgések tovahaladásának bemutatására. — Hopkins-féle síp. — Fújtató a sípokhoz. — Achromatikus lencse állványon. — Thermoelemek. — Ampéreállvány. — Galvanométer (M. Kohl-féle). — 665·70 korona.

7. Rajzszertár: Nem gyarapodott.

8. Tornaszertár: Nem gyarapodott.

9. Vegyes tanszerek: Hänisch: Képek „Hermann und Dorothea“ tanításához. 8 darab. — 48·— korona.

A gyarapodás értékének összegezése:

1. Tanári könyvtár	517	K	90 f.
2. Ifjúsági könyvtár	63	„	90 „
3. Földrajz-történeti	112	„	50 „
4. Természetrajzi szertár	227	„	60 „
5. Természettani szertár	665	„	70 „
6. Vegyes tanszerek	48	„	— „
Az összes gyarapodás értéke:	1635	K	60 f.

VIII.

Internátus.

1. Vezetés, nevelőszemélyzet, helyiségek.

A felsőbb leányiskolánkkal szoros összefüggésben levő internátusban elhelyezett növendékek nevelésében *az igazgató* felügyelete alatt ***Bakos Júlia,*** az internátus vezetésével megbizott rendes tanítónő, ***Bakó Ilona, Gosztonyi Margit, Krafka Boriska, Miklós Berta, Tholdné Nagy Stefánia*** bejáró rendes tanítónők, ***Bünker Jozefin, Petrik Vilma*** és ***Wagner Karola*** nevelőnők vettek részt.

A zenében ***Freyler Emma, Hanély Flóra, Stettner Henrietta, Szovják Gizella, Szovják Vilma*** (zongora) és ***Takó Józsefné*** (cimbalom) oktatták a növendékeket.

Az intézet orvosa ***Lauringer János dr.***, ki a növendékek egészségi állapotát ellenőrzi, őket évenként többször megvizsgálja s a betegeket kezeli. A betegápolást ***Schmidt Paula*** betegápolónő végzi.

Az internátusban elhelyezett növendékek felett a tanítónők és a nevelőnők gyakorolnak állandó felügyeletet, az ő jelenlétükben végzik a tanulók napi rendes munkájukat. A tanítónők s a nevelőnők a növendékekkel étkeznek, alusznak, sétálnak, szórakoznak, s általában azon vannak, hogy a gondjukra bízott gyermekek testi erejét fejlesszék, egészségét óvják, ápolják és szeretettől áthatott nevelő eljárásukkal lelki képességeiknek nemes irányban való fejlődését előmozdítsák.

Az internátus helyiségei az iskolaépületben vannak. Maga a kétemeletes épület a város egészséges helyén emelkedik, gyönyörű kilátással a szemben levő hegykoszorúra s közel a város szép sétahelyeihez. A II. emeletet hálótermek, egy tanítónői, továbbá egy nevelőnői lakás és mosdószobák foglalják el, az I. emeleten tanulóterem, zongoraszobák, tanítónői lakások és a másik nevelőnő szobája, a földszinten ebédlő, tálaló, a teljesen elkülöníthető betegszobák, az igazgatói lakás, házvezetőnői lakás s a soutterrainban fürdőszobák s háztartási helyiségek vannak. Az épülethez udvar s kert is tartozik.

A növendékek egyszerű, jól elkészített és tápláló ételekben részesülnek, ebédre három tál ételt (leves, hús körítve vagy főzelékkel, tészta), vacsorára egy (sült hús) vagy két tál ételt, (leves, tészta vagy tejbekása), reggelire kávét vagy tejet egy darab süteménnyel, tíz órára egy darab kenyeret (ünnepnap gyümölcsöt), ozsonnára kávét vagy tejet, gyümölcsöt vagy szalonnát s melléje egy darab kenyeret kapnak.

2. Házirend.

Az internátus házirendje a következő:

Télen $^3/_4$7-kor, nyáron 6 órakor felkelés.

$^3/_4$7-től $^1/_2$8-ig, vagy 6-tól 7 óráig öltözködés, hálószobák rendbehozása.

$^1/_2$8-kor, vagy 7-kor reggeli istentisztelet (egyházi ének és ima), utána reggelizés.

8—12-ig tanítás órarend szerint.

$^1/_2$1-kor ebéd; télen ebéd után sétálni, nyáron, ha nincsen nagy meleg, a kertbe mennek a növendékek.

Délután 2—4-ig vagy 5-ig tanítás, ezután ozsonna. Ozsonna után zongora-órák és előkészülés a másnapi tanórákra, zongoragyakorlás, nyáron séta.

$^1/_4$8-kor vacsora, $^3/_4$9-kor közös istentisztelet, felmenés a hálókba, mosdás, fésülködés, lefekvés.

Szombaton délután tiszta ruhának átvétele, ruhabeadás, szekrényrendezés és felváltva levél- és levelezőlap-írás.

Vasárnap és ünnepnapokon templombamenés, jó időben nagyobb séta. A társalgási nyelv felváltva magyar, német és francia.

A növendékek minden második évben táncoktatásban részesülnek.

A növendékeket a szülők és rokonok csak szerdán és szombaton délután 3—5-ig és vasárnap 11—12-ig látogathatják meg, mely alkalommal először az internátus vezetőjénél tartoznak jelentkezni. A növendékek csak oly látogatókat fogadhatnak, akiket vagy az igazgató ismer, vagy akik a szülők felhatalmazását mutathatják fel. A növendékek, hogy az intézeti életet minél rövidebb idő alatt megszokhassák, a tanév első két hónapjában egyáltalában nem fogadhatnak látogatásokat.

Oly rokonok vagy ismerősök, akikkel az érintkezést a szülők és az igazgató megengedik, rendesen minden hónap első vasárnapján d. e. 11 órától kezdve kivihetik az intézetből a növendékeket, de kötelesek őket legkésőbben este 7 órára visszahozni. Az intézet ily

alkalommal kísérő gyanánt csak megbízható személyeket fogad el, semmiesetre pedig kiskorúakat vagy szobaleányokat. Azon növendék, aki a kimenő napon nem pontosan tér vissza az intézetbe, elveszti a következő kimenetel jogát, de az igazgató azoktól is megvonhatja a kimenés jogát, akiknek haladása vagy viselkedése kifogás alá esik. Éjjelre kimaradni semmi esetre sem szabad, még szülői felügyelet alatt sem.

A növendékek a karácsonyi és húsvéti szüneteket a szülők kívánságára és az igazgató beleegyezésével otthon tölthetik, azonban más ünnepeken nem utazhatnak haza. A növendékek mindannyiszor, amikor a szünidő után az intézetbe visszatérnek, orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy sem családjukban, sem azon helységben, ahol tartózkodtak, ottlétük idején ragályos betegség nem volt.

A karácsonykor és húsvétkor hazautazó és ezen szünidők után az intézetbe visszatérő növendékeket kívánatra készségesen elkísértetjük Szombathelyre, illetőleg onnan vissza, de a tanév végén nem vállalhatunk az utazásra vonatkozólag gondoskodást, hanem a szülők vagy megbizottjaik feltétlenül az intézetben tartoznak a gyermekeket átvenni.

A növendékeknek az internátusi vezetőség tudta nélkül leveleket elküldeni nem szabad. Szüleiknek hetenkint, más hozzátartozóiknak havonkint egyszer irhatnak; az utóbbiakkal folytatott levelezés korlátozásának és ellenőrzésének jogát a vezetőség belátása szerint gyakorolja.

Ékszereket és pénzt a növendékek nem hozhatnak, mert ezekért az intézet nem vállal felelősséget. Zsebpénzzel egyáltalában nem szabad ellátni a növendékeket.

Ételneműeket és nyalánkságokat a növendékek részére, a rendes és zavartalan táplálkozás érdekében, sem küldeni, sem az intézetbe hozni egyáltalában nem szabad. Ezen szabály betartását a jövőben feltétlenül követeljük s ily csomagok tartalmát az összes növendékek között fogjuk szétosztani. A növendék ételneműt szekrényében sohasem tarthat.

A betegszobába a betegeken és az ápoló személyzeten kívül másnak nem szabad bemenni. A többi növendékekkel üzenet vagy levél útján való érintkezés is tilos.

3. Növendékek.

Sor-szám	A növendék neve	Osztály	Szüleinek vagy gyámjának lakóhelye
1	Antal Mária	IV.	Kajd, Vas vm.
2	Biszkup Márta	el.képz.	Magyargurab, Pozsony vm.
3	Boór Aranka	I.	Magyarszombathely, Veszp. vm.
4	Borbély Irén	IV.	Iharosberény, Somogy vm.
5	Borcsiczky Ilona	IV.	Budapest.
6	Bosznay Margit	VI.	Csököly, Somogy vm.
7	Brinzey Katalin	II.	Wien.
8	Csatáry Sarolta	II.	Pogányszentpéter, Somogy vm.
9	Ebenspanger Ilona	II.	Radafalva, Vas vm.
10	Erőss Mária	I.	Iharosberény, Somogy vm.
11	Fenyves Edit	I.	Mencshely, Veszprém vm.
12	Ferenczi Margit	II.	Tölcsány, Zala vm.
13	Gayer Gizella	II.	Sárvár, Vas vm.
14	Geisztlinger Ilona	II.	Felsőőr, Vas vm.
15	Gerencsér Irma	I.	Bodonhely, Sopron vm.
16	Géfin Mária	III.	Celldömölk, Vas vm.
17	Grósz Irén	III.	Úrdomb, Vas vm.
18	Guóth Erzsébet	III.	Kemenesmagasi, Vas vm.
19	Guóth Irma	I.	„ „ „
20	Guóth Jolán	III.	„ „ „
21	Horváth Izabella	V.	Celldömölk, Vas vm.
22	Horváth Józsa	II.	„ „ „
23	Huszár Ilona	IV.	Békéscsaba, Békés vm.
24	Jakab Erzsébet	II.	Nagygeresd, Sopron vm.
25	Jakab Irén	III.	„ „ „
26	Jakab Lenke	III.	„ „ „
27	Kelemen Hedvig	II.	Pécs, Baranya vm.
28	Kiss Lenke	III.	Magyarkeresztúr, Sopron vm.
29	Kiss Margit	I.	Felsőszakony, „ „
30	Kovács Piroska	I.	Ujmalomosk, Győr vm.
31	Köhler Paula	IV.	Felsőőr, Vas vm.
32	Lacher Erzsébet	po. kép.	Németfalu, Zala vm.
33	Mayer Klára	IV.	Zalabér, „ „
34	Meng Erzsébet	II.	Antunovácz, Pozsega vm.
35	Mesterházy Margit	IV.	Nemespátró, Somogy vm.
36	Mesterházy Piroska	II.	„ „ „
37	Mihály Katalin	II.	Besenyő, Zala vm.
38	Molnár Gizella	II.	Kemenesmagasi, Vas vm.
39	Nagy Etelka	I.	Nemeskolta, Vas vm.
40	Nagy Katalin	IV.	„ „ „
41	Nagy Laura	III.	Szentantalfa, Zala vm.
42	Nyirő Lenke	II.	Alsódörgicse, „ „

Sor-szám	A növendék neve	Osztály	Szüleinek vagy gyámjának lakóhelye
43	Patthy Judit	V.	Szarvkő, Sopron vm.
44	Politzer Mariska	I.	Kisasszond, Somogy vm.
45	Puskás Ilona	VI.	Ostffyasszonyfa, Vas vm.
46	Rájter Elza	III.	Kukmér, Vas vm.
47	Rájter Márta	IV.	„ „ „
48	Sarlai Ilona	IV.	Borostyánkő, Vas vm.
49	Sattler Margit	II.	Böhönye, Somogy vm.
50	Schlesinger Katalin	III.	Körmend, Vas vm.
51	Schroth Emilia	IV.	Vácz, Pest vm.
52	Schwarcz Erzsébet	IV.	Alsólendva, Zala vm.
53	Siftár Ida	III.	Bodóhegy, Vas vm.
54	Szabó Jolán	V.	Sopronnémeti, Sopron vm.
55	Szabó Vilma	I.	Karakószörcsök, Veszprém vm.
56	Szalay Gizella	IV.	Bük, Sopron vm.
57	Szentmihályi Sarolta	III.	Balatonboglár, Somogy vm.
58	Szerényi Irma	II.	Antunovácz, Pozsega vm.
59	Szkok Anna	III.	Lipárt, Vas vm.
60	Szkok Kornélia	IV.	„ „ „
61	Szüsz Piroska	IV.	Léka, Vas vm.
62	Teke Irma	el. kép.	Kőszeg.
63	Terplán Emilia	IV.	Németzsidány, Sopron vm.
64	Tóth Jolán	III.	Ajka, Veszprém vm.
65	Varga Sára	II.	Vönöck, Vas vm.
66	Varju Jolán	III.	Jobbaháza, Sopron vm.
67	Vukán Gizella	I.	Szombathely.
68	Wirth Margit	V.	Vése, Somogy vm.
69	Wirth Vilma	III.	Királyfalva, Vas vm.

4. A felvétel feltételei.

1915—1916. tanévre szóló jelentkezések az iskola igazgatóságához intézendők. Jelentkezés alkalmával a születési, iskolai, oltási, illetőleg újraoltási és hatósági orvos kiállította egészségi bizonyítvány mellékelendő, mely szerint az illető gyermek egészséges, nem szenved oly testi vagy lelki fogyatkozásban, mely őt nevelőintézetben való tartózkodásra alkalmatlanná tenné.

Az internátusba, amennyire a hely megengedi, felveszünk nem evangelikus növendékeket is.

Az internátusi növendékek a következő díjakat fizetik:

Az ág. hitv. ev. és ev. ref. növendékek után egy iskolai évre vagyis 10 hónapra járó tartásdíj 600 korona, ág. hitv. ev. és ev. ref. lelkészek, tanárok és tanítók leányai számára 500 korona, nem protestáns növendékek számára 700 korona.

A lelkészek, tanárok és tanítók leányai, kivételesen más evang. vallású növendékek is, különösen indokolt esetekben kedvezményben részesülhetnek, amelyet a főiskolai nagybizottság meghatalmazása folytán a helyi iskolai bizottság állapít meg.

A tartásdíj három részletben fizetendő és pedig beiratás alkalmával szeptember elején, továbbá január és április elején. A részletek a következők: *a)* 600 kor. évi díjnál 240, 180 és 180 korona; *b)* 500 koronánál 200, 150 és 150 korona; *c)* 700 koronánál 300, 200 és 200 korona.

A felvételre előjegyzett növendékek szülői vagy gyámjai nyilatkozatot tartoznak kiállítani arról, hogy a tartásdíj első részletét még azon esetben is megfizetik, ha gyermeküket annak idején bármily okból nem adnák be az internátusba.

Az intézetbe való belépés az egész évi tartásdíj lefizetésére kötelez.

Zongora- vagy cimbalomórákért ev. növendékek évi 80 koronát, más vallásuak évi 120 koronát fizetnek. A részletek az előbbieknél 32, 24 és 24 koronát, az utóbbiaknál 48, 36 és 36 koronát tesznek ki.

Hegedűtanításban is részesülhetnek a növendékek évi 100

korona külön díjért (heti 2 órai tanítás mellett); a részletek 40 és 30—30 koronát tesznek ki.

A tánctanítási díj 20 korona.

Minden bentlakó növendék fizet még beiratás alkalmával egész évre 1 korona abroszpénzt és 1 korona edénypénzt, továbbá a következő iskolai díjakat: 6 korona beiratási, 4 korona könyvtári díjat és 12 koronát az orsz. tanári nyugdíjalapra.

Az internátusi növendékek tandíjat is fizetnek és pedig ev. lelkészek, tanárok és tanítók leányai évi 40 koronát, a többi növendékek évi 80 koronát. Ez az összeg vagy félévi, vagy mint a tartásdíj, három részletben törleszthető (20, 10 és 10, illetőleg 40, 20 és 20 korona).

Az izraelita tanulók vallásoktatásért évi 12 korona külön tandíjat fizetnek a beiratás alkalmával.

Rendkivüli számlára tartoznak: tankönyvek, iró- és rajzszerek, hangjegyek, levelezési költségek, kézimunkához való anyag, gyógyszerek, toilette-szerek, tornaruha, ruha- és cipőjavítások és a szülők külön kivánsága folytán beszerzett tárgyak. Ezen kiadások fedezésére az igazgatónak bizonyos összeg utólagos elszámolásra átadandó, és pedig a felvétel alkalmával 50 korona és a második félév elején szintén 50 korona.

A rendkívüli kiadásokról, amelyeknél a legnagyobb takarékossággal járunk el, félévenként számolunk be a szülőknek.

A dr. Haubner Rezső által nagynevű atyja emlékére létesített „Haubner Máté superintendens alapítvány“ jövedelme ingyenes ellátást biztosit két szorgalmas és jómagaviseletű bentlakó növendék számára. Az alapítólevél értelmében „ezen helyek betöltésére elsősorban ev. lelkészek árvaleányai, ilyenek nemlétében ev. lelkészek leányai, ezek után ev. tanítók leányai is felvehetők“.

Ezen kedvezmény odaitélése az intézet helyi iskolai bizottságának hatáskörébe tartozik. Az erre vonatkozó, szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványokat szeptember hó 30.-áig kell az igazgatósághoz benyújtani.

5. A növendékek által hozandó tárgyak jegyzéke.

a) Ágynemű: Háromrétű matrác, melynek hossza 180 cm., szélessége 80 cm., egy fejpárna, egy levarrott piros paplan, 3-szori fehér áthuzat, 3 lepedő és egy meleg pokróc.

A matrác kivánatra az igazgatóság útján szerezhető be; ára afrikból 24—30 korona. A pokrócot, mely egyúttal ágyterítőül szolgál, az egyformaság kedvéért az összes növendékek számára az igazgatóság szerzi be; ára körülbelül 16 korona. Ezt az összeget minden újonnan belépő növendék tartozik a tanév elején beiratkozás alkalmával lefizetni.

b) Fehérnemű: 6 nappali ing, 3 hálókabát, 4 hálóing, 2 szines kreton fésülködő kabát, 6 nyári és 5 téli szines nadrág, 2 fehér, 3 szines nyári, 1 szines meleg, szövetből készült téli szoknya, 2 szines barchendszoknya, 9 pár sötét harisnya, 24 zsebkendő, 6 törülköző, 6 mosdótáltörlő, 3 fésűkendő, 2 mosófejkendő, 4 asztalkendő, 4 kávés-asztalkendő, 1 fürdőlepedő, 1 nagy fehér vászonkötény terítéshez. Új kötényeket a növendékek az intézetben kapnak, tehát csak a meglevőket hozzák magukkal.

A fehérnemű a könnyebb mosás és vasalás céljából egyszerűen készítendő, ne legyen szegélyekkel, fodrokkal és csipkékkel díszítve.

c) Felső ruházat: Egyszerű nyári és téli felső ruha 3—3 hétköznapi és 1—1 ünnepi. Az ünneplő ruhák egyszerű sötétkék öltözetek. Szükséges egy mosó fehér batisztruha, egyszerűen megvarrva.

Minden ruhához annyi szövetet kell adni, hogy javítást, esetleg meghosszabbítást lehessen eszközölni.

Ajánlatos az összes ruhához csupán zubbony-(bluz-)szabású bő derekak készítése, amik nem gátolják a leánykák testi fejlődését. Több fehér, vagy világos ruhát vagy derekat hozni nem szabad.

Minden növendék fehér köpperből készítet 3 alsó derekat és erős szövetből varrt iróujjat tartozik hozni.

Továbbá 1 téli sötétkék, 1 nyári fehér szalmakalapot csak szalagdísszel és egy igen olcsó kerti kalapot. A kalapok beszerzésére vonatkozólag figyelmeztetjük a t. szülőket, hogy a téli és nyári kalapokat az intézetben kapják a növendékek. A téli kalap ára 7 korona, a nyárié 8·50 korona. 1 tavaszi és téli sötétkék felöltőt. Téli és nyári keztyűt, 2—3 pár magas bőrcipőt, 1 pár reggeli papucsot,

1 pár fekete gamáslit, 1 pár sárcipőt, egy nagy gyapjúkendőt, egy kisebb gyapjúkendőt, 1 esernyőt és egy négyszögű selyem nyakkendőt.

A felső ruhákat illetőleg a ruhajegyzék azon esetben szolgál irányadóul, ha új ruhadarabokat szereznek be; meglevő felsőruhákat tovább viselhetik a növendékek, de midőn elhasználódtak, azokat az előírás szerint pótolják.

d) Egyéb szükséges tárgyakból: 1 pár evőeszköz és kávéskanál, kinaezüstből. — Valódi ezüstkanalat ne hozzanak a növendékek, ilyenért nem vállal az intézet felelősséget. — Számmal ellátott fogmosó- és 1 ivópohár, 1 egyszerű asztalkendő-gyűrű, 1 bontó-, 1 sűrű fésű, 1 haj-, 1 fog- és 1 ruhakefe. Varróeszköz, cérna, olló. Szappan, fogpor.

Minden ruhadarabba és egyéb tárgyba az intézeti számot be kell jegyezni.

Minden növendék köteles a magával hozott tárgyakról két egymással teljesen megegyező s a szülők által is aláírt jegyzéket hozni, a jegyzékek egyike a szülőknél, másika az illető hálóban alvó tanítónőnél, vagy nevelőnőnél marad.

IX.

Adatok az 1914/1915. iskolai év történetéhez.

Az iskolaév kezdete és lefolyása. A háború okozta rendkívüli helyzet miatt nem tudtuk az iskolaévet a kitűzött időben (szeptember 5.-én) megnyitni, mert nem tekintve a több vasúti vonalon beállott közlekedési nehézségeket, melyek miatt növendékeinknek egy része nem utazhatott volna ide, a hatóság épületünknek tartalékkórházi célokra való lefoglalását is tervezte. Amint ezek a nehézségek elmúltak, egyházi főhatóságunk engedélyével haladéktalanul megtettük a munka megkezdéséhez szükséges előkészületeket, nevezetesen szeptember 14—17. napjain megtartottuk a beiratásokat és a javító, valamint a felvételi vizsgálatokat is. Igy azután szeptember 18.-án megnyithattuk az iskolai évet istentisztelettel, iskolai ünnepséggel és a fegyelmi szabályok kihirdetésével és szeptember 21.-én megkezdhettük a rendes tanítást. Azóta Isten segedelmével zavartalanul végezhettük a tanítás és nevelés munkáját, melyet csak a rendtartásunkban megállapított szünetek szakítottak meg karácsonykor és húsvétkor.

Növendékek száma. Beiratkozott 107 rendes és 1 rendkívüli, tehát összesen 108 tanuló, vagyis 14-el kevesebb, mint az előző iskolai évben. Tekintve a háborúnak az iskolák látogatottságára gyakorolt tagadhatatlan visszahatását, a tanulók létszáma kielégítőnek mondható. 2 rendes tanuló évközben kilépett, 2 pedig a tanév végén tartott osztályvizsgálatról elmaradt.

Az internátusban 69 növendék volt elhelyezve, köztük 1 polg. és 2. el. tanítónőképzőintézeti tanuló, a többi mind ami intézetünket látogatta.

Fenntartó testület, tanári testület és internátusi nevelő személyzet. Súlyos veszteség érte az egyházkerületet a lefolyt iskolaév alatt Poszvék Sándor, dr. Rátz Ottó és Tomka Gusztáv főiskolai nagybizottsági tagok elhunytával, melyről mi is mély megilletődéssel és őszinte részvéttel megemlékezünk.

A helyi iskolai bizottságban ideiglenes változás állott be Schneller Aurél dr. elnök és Unger Károly pénztáros

hadbavonulásával. Az egyházkerületi elnökség a helyi isk. bizottsági elnök helyettesítésével Beyer Theophil esperest, a helyi bizottság pedig a pénztárosi teendők ideiglenes ellátásával Budaker G. Károly igazgatót bizta meg.

A tanári testületben, valamint az internátusi nevelő személyzetben nem történt változás.

A kézimunkatanítónői állást a fenntartó testület rendelkezése folytán a lefolyt évben is helyettesítéssel láttuk el.

Tanítás és nevelés. A tanításban teljesen az állami tantervet követtük és kizárólag engedélyezett tankönyveket használtunk. Különben tanítási és nevelési munkánkat Értesítőnkben ismételtelten ismertetett eddigi elveink szerint végeztük, különös gondot fordítva növendékeink *vallás-erkölcsi* és *hazafias* érzelmeinek ápolására és fejlesztésére. E tekintetben természetesen állandóan felhasználtuk és értékesítettük a világháború nagy eseményeinek lélekemelő és nagy nevelő hatással biró tanulságait.

Az istentiszteleteket növendékeink állandóan látogatták, a konfirmált tanulókkal pedig a reformáció emléknapján járultunk az úrvacsorához.

Ifjúságunk szorgalma és tanulmányi előmenetele az Értesítő más helyén közölt táblázatos kimutatás tanúsága szerint a lefolyt iskolai évben is kielégitő volt, amint *erkölcsi magaviselete* is megfelelt a követelményeknek. Mindezek elbirálásánál egyházi főhatóságunk utasítására a vall. és közokt. minisztérium 162482/1914. számú rendeletével az állami felsőbb leányiskolák részére újonnan megállapított érdemjegyeket használtuk.

A tanulmányi eredmény és fegyelmi állapot elbirálására szolgáltak a tanári testület havi tanácskozásai és ellenőrző értekezletei. Az egész iskolai év folyamán összesen 14 tanári értekezletet tartottunk, ezek között volt két módszeres értekezlet.

Az egészségi állapot mind a tanári testület, mind az ifjúság körében az egész iskolai év folyamán nagyon kedvező volt; súlyos természetű, vagy járványos jellegű betegségek egyáltalában nem fordúltak elő.

Az intézet orvosa, *Lauringer János dr.*, tavasszal az összes növendékeket himlő ellen beoltotta, *Kovács István dr.* városi tiszti orvos pedig kétszer, ősszel és tavasszal szemvizsgálatot tartott, anélkül, hogy beteget talált volna.

Iskolai ünnepségek. Az évnyitó és évzáró ünnepségen kivül a

reformáció emléknapján, október 31.-én, vallásos estét tartottunk a következő műsorral:

1. **Magyar gályarabok éneke.** Énekelték a II.—IV. oszt. tan.
2. *Osváth Kálmán*: **A reformátorok szelleméhez.** Szavalta Bosznay Margit VI. oszt. tanuló.
3. *Mendelssohn*: **Hármas az „Éliás" c. oratóriumból.** Énekelték Hanély Flóra, Freyler Emma zenetanítónők és Hanély Dóra úrhölgy.
4. **Ünnepi felolvasás.** Tartotta Balikó Lajos vallástanár.
5. *Schubert:* **Oktett 2. tétele.** Zongorán előadták Freyler Emma és Szovják Gizella zenetanítónők.
6. *Kozma Andor:* **Krisztus mindenütt.** Szavalta Biszkup Márta tanítónőjelölt.
7. **Erős vár a mi Istenünk.** Énekelték az I.—VI. oszt. növendékei.

Látogatások. A dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület, mint fenntartó testület, képviseletében *Gyurátz Ferenc* püspök *Varga Gyula* esperes, intézeti felügyelő, kíséretében kétszer, és pedig november 25.—27. és január 24.—26. napjain szerencséltette intézetünket látogatásával.

Marusák Pál főigazgató, felsőbb leányiskolai miniszteri biztos, az állami felügyelet teljesítése céljából május 17.—19. napjain látogatta meg intézetünket *Varga Gyula* és *Weöres István*, az egyházkerület részéről kiküldött intézeti felügyelők kíséretében. Észrevételeit a látogatás befejeztével tartott tanári értekezleten közölte s ez alkalommal is hálával tapasztaltuk a miniszteri biztos úrnak intézetünk ügyei iránti meleg érdeklődését és teljes jóindulatát és köszönettel tudomásul vettük sok becses tanácsát és irányító útmutatását, melyeket a jövőben értékesíteni fogunk.

Adományok, ajándékok, tandíjmentesség, ösztöndíjak. Intézetünket a lefolyt iskolai évben is felkeresték nemeslelkű jótevők és részint pénzbeli adományokkal, részint más ajándékokkal tettek tanúságot az intézet iránt érzett meleg érdeklődésről és nemes jóakaratról. Ezen jótékonyságról beszámolunk a következőkben:

A) Az intézeti pénztárnál 1914. május 16-tól 1915. május 15-ig befolyt adományok jegyzéke:

1. Özv. Véssey Sándorné, két lelkészleány internátusi tartásdíjának fedezésére az 1914/1915. isk. évre . . . 1000·— K
2. Városszalónak ev. egyházközség . . . . . 22·— „

Átvitel: 1022·— K

	Áthozat:	1022·— K
3. Felsőlövői ev. gyámintézet	20·—	„
4. Felsőőri „ „	10·—	„
5. Tolna-Baranya-Somogyi esp. gyámintézet	20·—	„
6. A Gusztáv Adolf-egylet központi elnöksége és a leipzigi főegylet	585·—	„
7. Porkoláb Gyula pécsi ev. lelkész	6·—	„
8. Nagyszokol ev. egyházközség	1·—	„
9. Tamási „ „	1·—	„
10. Csikóstöttös „ „	5·—	„
11. E. E. E. Gyámintézet	400·—	„
12. Kőszegi Takarékpénztár	150·—	„
13. Városszalónak ev. egyházközség	22·—	„
	Összesen:	2242·— K

B) Az egyházkerületi pénztárnál 1914. május 16-tól 1915. május 15-ig befolyt összegek jegyzéke:

a) Adományok és offertóriumok:

1. Szekszárd egyházközség	2·50 K
2. Németh Gyula szekszárdi lelkész	1·50 „
3. Győrköny egyházközség	5·— „
4. Veszprém „	4·— „
5. Homokbödöge „	2·— „
6. Tárnokréti „	4·— „
7. Dabrony „	6·— „
8. Sopron „	50·— „
9. Beled „	10·— „
10. Bük „	10·— „
11. Farád „	10·— „
12. Nemeskér „	2·— „
13. Rábaszentandrás egyházközség	10·— „
14. Répczelak—Csánig „	10·— „
15. Mekényes „	5·— „
16. Nagyhajmás „	3·— „
17. Somogyi egyházmegyei gyámintézet	20·— „
18. Kemenesaljai „ „	6·12 „
19. Zalaistvánd egyházközség	2·— „
Átvitel:	163·12 K

	Áthozat:	163·12 K
20. Vönöczk egyházközség	10·—	„
21. Ostffyasszonyfa „	10·—	„
22. Csönge „	10·—	„
23. Kisbabot „	4·—	„
24. Győr „	30·—	„
25. Nagybarátfalu „	2·—	„
26. Szepezd „	2·—	„
27. Mencshely „	2·—	„
28. Nagyvázsony „	1·—	„
29. Nemesleányfalu „	1·—	„
30. Szentantalfa „	2·—	„
31. Zánka „	1·—	„
32. Nemescsó „	5·—	„
33. Nagykanizsa egyházközség offertóriuma	5·—	„
34. Porrogszentkirály „ „	4·—	„
35. Vése „ „	5·—	„
36. Somogydöröcske egyházközség	3·68	„
37. Dr. Ajkay Béla	20·—	„
38. Kővágóőrs egyházközség	2·—	„
39. Nemesdömölk „	10·—	„
40. Kund Sámuel esperes	5·—	„
Összesen:	297·80 K	

b) **Gyűjtések:**

1. Várpalota egyházközség gyűjtése	27·— K
2. A soproni ev. főiskolai tápintézet és a kőszegi leányiskola javára 1914-ben az egyházkerületi pénztárnál befolyt közös gyűjtésekből a leányiskola javára eső rész	55·07 K
Összesen:	82·07 K

c) **Alapítványi befizetések:**

1. Az egyházkerületi tanítóegyleti alapítvány javára az egyházkerületi tanítóegylet befizetése	145·15 K
2. A Gyurátz Ferencné leányiskolai alapítvány javára Gyurátz Ferenc püspök befizetése	100·— „
3. A Maróthy Lászlóné leányiskolai alapítvány javára Maróthy László dr. befizetése	200·— „
Összesen:	445·15 K

Az egyházkerületi pénztárnál befolyt összegek összesítése:

a) Adományok és offertóriumok	297·80 K
b) Gyűjtések	82·07 „
c) Alapítványi befizetések	445·15 „
Összesen:	825·02 K

C) Az 1914/15. iskolai év folyamán az internátus számára küldött élelmiszerek jegyzéke:

Freyler Emma Kőszeg: két kas őszibarackot. — *Özv. Huszár Gyuláné Rohoncz:* 6 üveg baracklekvárt. — *Huszár Frigyesné Locsmánd:* 1 láda szilvát. — *Terplán Oszkár Németzsidány:* 1 zsák gesztenyét. — *Mihály Gyuláné Besenyő:* 1 kosár szőlőt, 1 zsák gesztenyét, 75 drb. tojást és 2 sonkát. — *Ferenczi Győzőné Tölcsány:* 1 zsák gesztenyét. — *Horváth József Czelldömölk:* 10 drb. nyulat. — *Szabó Dénesné Karakószörcsök:* baromfit, tojást és bort. — *Szkok Andor Lipárt:* 1 zsák lisztet. — *Sattler Ignácné Böhönye:* 5 kiló vajat. — *Mesterházy Sándor Nemespátró:* 5 kg. aszalt szilvát. — *Gayer Józsefné Sárvár:* 1 prágai sonkát. — *Vukán Istvánné Szombathely:* 100 drb. tojást és 3 kg. zsirt. — *Guóth Gábor Kemenesmagasi:* 200 drb. tojást. — *Antal Gyuláné Kajd:* 200 drb. tojást és 2 kg. vajat.

D) Egyéb ajándékok:

1. *A vallás- és közokt. minisztérium ajándéka:* Hivatalos Közlöny. — Magyar Nyelv. — Néptanítók Lapja. —

2. *Kőszeg sz. kir. város polgármestere:* 1 drb. karácsonyfa az internátus számára.

3. *Gyurátz Ferenc püspök* 10 koronát adományozott a karácsonyfa díszítésére.

4. *Király Emma Kismarton:* Nemzeti Nőnevelés XXXV. évfolyama.

5. *Róth Jenő* helybeli könyvkereskedő 4 darab könyvet adományozott az ifjúsági könyvtár részére.

E) Tandíjmentesség és tartásdíjkedvezmény:

Teljes tandíjmentességet élveztek:

a) az 1911. évi egyházkerületi közgyülés határozata értelmében

mindazon internátusi növendékek, akik már a határozatot megelőző — 1910/11. — iskolai évben is az intézet növendékei voltak;

b) a kőszegi ág. hitv. ev. egyháztanács határozata folytán a következő helybeli, ág. hitv. ev. tanulók: Lepold Ilona VI., Naumann Erzsébet III., Sass Mária V., Stubenvoll Sarolta VI. és Töpfer Vilma II. oszt. tanuló;

c) a felsőbb leányiskolai helyi bizottság határozata alapján Drescher Margit II., Imre Irma II., Nagy Etelka I., Nagy Katalin IV., Pajor Margit II., Terplán Emilia IV. és Varga Sára II. oszt. tanuló.

Az internátusban Borbély Irén és Mesterházy Margit IV. oszt. tanulók *özvegy Véssey Sándorné* nagylelkű adománya folytán, Schroth Emilia és Szalay Gizella IV. oszt. tanulók pedig a *Haubner-féle alapítvány* kamataiból részesültek teljesen ingyenes ellátásban, azonkívül a helyi iskolai bizottság határozatából még 2 növendék élvezett tartásdíjkedvezményt.

F) A növendékek jótékonysága:

Ifjúságunk a lefolyt iskolai évben is, még fokozott mértékben, tanújelét adta a nemes célok iránti érdeklődésének és meleg szeretettel és hazafias lelkesedéssel karolta fel különösen azokat a mozgalmakat, melyek a hazáért küzdő és vérző harcosaink segélyezését szolgálták. Igy teljes elismerésre méltó szorgalommal készítettek a tanítónők buzgó vezetése mellett nagymennyiségű meleg ruhaneműeket a hadbavonultak részére, nevezetesen: 190 drb. haskötőt, 675 darab hósapkát, 358 pár érmelegítőt. 22 pár harisnyát, 92 pár térdvédőt, 10 drb. kórházi kabátot, 52 drb. flanellinget és 70 pár félkendőt. Ezen ruhaneműek összes értéke 1552 koronát tesz ki; az anyagbeszerzés költségeit nagyobbrészt a növendékek viselték, egyrésze pedig társadalmi úton gyült be. Tépést is csináltak növendékeink és szederlevelet is szedtek.

A katonáink javára rendezett karácsonyi gyűjtés eredménye 231 korona 70 fillér volt, a Vörös Kereszt-Egylet céljaira pedig 36 koronát adakoztak növendékeink.

Teljes elismerés illeti a nemesszivű adakozókat, az áldozatkész szülőket és a hazafias felbúzdulásáról oly szép tanúságot tett szorgalmas ifjúságot.

Hadsegélyző tevékenysége mellett sem feledkezett meg ifjúságunk egyéb nemes célokról sem. Igy adakozott az istentiszteletek alkalmával, továbbá az intézet keblében fennálló belmisszió egyesület céljaira

103 koronát és a Magyar Iskolaegylet javára elárusított bélyegekért 20 koronát.

G) Ösztöndíjak, jutalmak:

A rendelkezésünkre álló ösztön- és jutalomdíjakat a következőképpen osztottuk ki:

1. *A „Szájbély Gyula-féle alapitvány"* kamatait (45 koronát), melyeket az alapítólevél értelmében négy kiváló tanuló között kell megosztani, ez évben Fenyves Edit I., Geisztlinger Ilona II., Kiss Margit I. és Nagy Etelka I. oszt. tanulóknak ítéltük oda.

2. *A „Dr. Rátz Ottó által néhai szülei: Rátz Ágost és neje Töpler Emma emlékére tett alapítvány"* kamatait (90 koronát) a lefolyt évben is Karner Emilia IV. oszt. tanuló nyerte el.

3. *A „Maróthy Lászlóné Káldy Ida-alapítvány"* kamatait (130 koronát) a most lefolyt iskolai évben is Géfin Máriai III. oszt. tanuló élvezte.

4. *Az „Egyetemes Gyámintézet Erzsébet királyné alapítványa"* kamatait (80 koronát) a helyi iskolai bizottság ez évben Borbély Irén IV. oszt. tanulónak adományozta.

5. *A „Dunántúli ág. hitv. ev. lelkészegylet alapítványa"* kamatait (100 koronát) a püspök úr a tanári testület javaslatára Varga Sára II. oszt. tanulónak itélte oda.

6. *A „Gyurátz Ferencné Matus Karolin alapítvány"* kamatait (70 koronát) a püspök úr a tanári testület ajánlatára Stubenvoll Sarolta VI. oszt. tanulónak adományozta.

7. *A „Mössl-féle ösztöndíjat"* (40 koronát) a kőszegi ág. hitv. ev. egyháztanács határozata folytán Karner Emilia IV. oszt. tanuló élvezte.

8. *Weöres István fels. leányisk. felügyelő úr* 40 koronát adományozott egy arra érdemes tanuló megjutalmazására. Ezen összeget a tanári testület Imre Irma II. oszt. tanulónak itélte oda.

9. *Az 1908. évben a IV. osztályt végzett növendékek* 15 korona adományát 20 koronára kiegészítve jutalomdíjul Sass Mária V. és Zsohár Gizella II. oszt. tanulók között osztottuk meg.

10. *Jutalomkönyveket,* mivel ehelyett is inkábbb hadsegélyezési célokra akartunk áldozni, az idén csak Bosznay Margit VI. oszt. tanuló kapott, akit minden osztályban állandóan tanusított kiváló előmeneteleért és példás magaviseletéért az intézetből való távozása alkalmából külön kitüntetni kivántunk.

11. *Tankönyvekkel való segélyezést* is gyakorolhattunk, bár szerény mértékben, de mégis tudtunk több tanulót a szükséges könyvekkel vagy egészen, vagy legalább részben ellátni.

Hálás köszönettel fogadnók, ha a szülők felsőbb osztályba lépő leányaiknak tankönyveit, amennyiben ezeket nem akarják másképpen értékesíteni, nekünk a tanév végén segélykönyvtári célokra rendelkezésre bocsátanák.

A jelen Értesítőben felsorolt összes adományokért és egyéb ajándékokért, melyek nemes érdeklődésről és áldozatkészségről tanuskodnak, az intézet ezen a helyen is mélyen érzett, hálás köszönetét nyilvánítja.

Az évzáró vizsgálatokat az idén, tekintettel a rendkívüli viszonyokra, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 47169/1915. sz. rendelete értelmében, korábban tartottuk meg, mint más iskolai években. A vizsgálatok a következő sorrendben folytak le:

Május hó 28.-án: tornavizsgálat.
„ „ 29.-én: zenevizsgálatok.
„ „ 31.-én: d. e. az I., d. u. a II. osztály vizsgálata.
Június „ 1-én: d. e. a III., d. u. a IV. „ „
„ „ 2.-án: d. e. az V., d. u. a VI. „ „

Június hó 3.-án *hálaadó istentisztelettel és évzáró ünnepéllyel* befejeztük az iskolai évet, kiosztottuk a bizonyítványokat és elbocsátottuk a tanulókat.

Az évzáró ünnepély műsora a következő volt:

1. *Erkel*: **Ima a hazáért,** éneklik a III—VI. oszt. tanulói.
2. *Váradi A.*: **Petőfi visszatér,** szavalja Bosznay Margit VI. o. t.
3. *Volkmann:* **A lovag,** zongorán előadja Horváth I. V. és Jakab E. VI. oszt. tanuló.
4. *Wilhelm:* **Rajnai őrszem,** éneklik a II—VI. oszt. tanulói.
5. *Körner:* **Gebet während der Schlacht,** szavalja Huszár J. IV. o. t.
6. **Hymnus,** éneklik az I—VI. oszt. tanulói.

X.

Jelentés a kőszegi ág. hitv. ev. felsőbb leányiskola belmissziói egyesületének működéséről.

Belmissziói egyesületünk fennállásának második évét töltötte be. E második évben is a megkezdett buzgalommal folytattuk munkánkat s talán nem eredmény nélkül. Összejöveteleinket mindenkor érdeklődés, figyelem kísérte s egyesületünk tagjainak lelki épülésére, hitük erősítésére szolgált az ott hallott ige, vallásos tárgyú felolvasás, az Istenbe vetett bizalmat és hazaszeretetet ápoló költemények, szivet-lelket nemesítő, jóra, szépre búzdító énekek, melyek a kéthetenként tartott összejövetelek tárgyát képezték. Munkánkat mindig közénekkel és imával kezdtük és végeztük. Az imádságot az önként jelentkező tagok mondották. Ének és ima után olvastuk és megbeszéltük a következő kijelölt szent-irásbeli szakaszokat: II. Mózes 17$_{8-16}$, IV. Mózes 14. rész, IV. Mózes 20$_{1-13}$, V. Mózes 32$_{1-47}$, Ezsaiás 9$_{1-7}$, Ezsaiás 61. rész, I. Sámuel 7. rész, I. Sámuel 11. rész, Ján. ev. 18$_{1-27}$, Ján. ev. 18$_{28-19}$17, Ján. ev. 19$_{17-42}$, I. Sámuel 31. rész, II. Sámuel 1$_{17-27}$. Minden ülés alkalmával volt szavalat is. A szavalásra került költemények a következők: Váradi A.: Petőfi visszatér, szavalta nt. Balikó Lajos elnök, Anyám háza, szavalta Wölfel Márta V. o. n., Júdás, szavalta Jakab Erzsébet VI. o. n, Tóth K.: Lengyel anya, szavalta Mesterházy Piroska II. o. n., Losonczy özvegye, szavalta Jakab Erzsébet II. o. n., Szilágyi Erzsébet, szavalta Pajor Margit II. o. n., Sántha K.: A királyért, a hazáért, szavalta Kelemen Hedvig II. o. n., Édes anyánk, szavalta Boór Aranka I. o. n., Csengey G.: Az ősi vár, szavalta Lepold Ilona VI. o. n., Az első ibolya, szavalta Naumann Erzsébet II. o. n., Lampért G.: Az imádság, szavalta Ebenspanger Ilona II. o. n., A gályarab, szavalta Szerényi Irma II. o. n. Gyulai Pál: Pókainé, szavalta Jakab Erzsébet II. o. n., Tanács, szavalta Kelemen Hedvig II. o. n., Reviczky Gy.: Tartsatok bűnbánatot, szavalta Sass Mária IV. o. n., Győry V.: Megelégedés,

szavalta Stubenvoll Sarolta VI. o. n., Béry Gy.: Hit, szavalta Puskás Ilona VI. o. n., Szabó G.: Sareptabeli özvegy, szavalta Sattler Margit II. o. n., Arany J.: Fiamnak, szavalta Budaker Ilona IV. o. n., Farkas I.: Fehér galamb, szavalta Sarlai Ilona IV. o. n., Lévay I.: Karácsonyi verebek, szavalta Kelemen Hedvig II. o. n., Incedy L.: A nővér, szavalta Nagy Laura III. o. n., Garay I.: Kont, szavalta Rájter Erzsébet III. o. n., Endrődy S.: Leborulsz a sírra, szavalta Puskás Ilona VI. o. n. br. Eötvös J.: A megfagyott gyermek, szavalta Géfin Mária III. o. n., Varga Gy.-né: Győzelem, szavalta Horváth Izabella V. o. n.

Részint az elnök, részint a tagok előadásokat, illetve felolvasásokat is tartottak. Az elnök ismertette: Schelder—Csizmadia: „Mit tenne Jézus?“ című munkájának rövid tartalmát. Továbbá felolvasta: Zwingli Ulrichné, Reinhard Anna életét, Szalay Mihály, Győry Vilmos és Gyóni (Achim) G. költeményeit. Fejtegetést közölt: A háboru oka, lényege és céljáról, majd felolvasta, özv. Moravcsik Gy.-né: Klárika könyve és Farkas M.-né: Az Úr megbocsát című munkáját, Wölfel Márta V. o. n: Róth Johanna és Gergelyffy Erzsébet V. o. n: Győry Vilmos életrajzát. A szavalatok és felolvasások között köz- illetve karének volt. A tagokból alakult alkalmi kar énekelte: „A mélységből küldöm sóhajom“, „Kárpáti őrség“, és „Nagymajtényi síkon“ című énekeket.

Tehát munkálkodásunknak második éve is a Mindenható kegyelméről tesz bizonyságot, ki az Ő Szt. Fia nevében elkezdett jó dolgot gazdag áldással koszoruzta s azt a szilárd hitet keltette föl bennünk, hogy egyesületünk működésének további idején is velünk marad s az így elvetett mag jó gyümölcsöt fog teremni.

Az egyesületbe belépett 76 növendék. A begyűlt adományok összege: 103 K. Ebből 51·50 K. gyámintézeti célra, 51·50 K. pedig önsegélyezésre adatott.

A gyámintézeti célra begyűlt összeg felett a közgyűlés következőképpen rendelkezett:

Az egyetemes gyámintézeti pénztárba az összeg $^1/_4$-e	12·87 K
A szabad rendelkezésre álló $^3/_4$ részből:	
a) Katonáknak husvéti üdvözlet	3·50 „
b) Pinkafői árvaháznak	10·— „
c) Pozsonyi diakonissza anyaháznak	10·— „
d) Szentgotthárdnak	5·— „
e) Tőkésítve	10·13 „
Összesen:	51·50 K

Vagyon:

1914. évi tőke	10·64 K
kamat	—·30 „
1913. évi tőkésítés	10·13 „
Összesen:	21·07 K

elhelyezve a K. 270 sz. betétkönyvben.

Az önsegélyezésre begyűlt összeg	51·50 K
Kiadás katonáknak 50 drb. husvéti üdvözlet	3·50 „
Maradvány:	48·— K

Vagyon:

1914. évi kimutatás szerint	53·95 K
Kamat	—·99 „
1915. évi bevételből	48·— „
	102·94 K
Szelvény jöv.-ből	3·— „
Összesen:	105·94 K

Elhelyezve: Kőszegi tkptár S. 374 sz. könyvben	8·44 K
788, 772 sz. hadikölcsön kötvény vételára	97·50 „
	105·94 K

Az egyesület tisztikara a következő volt: Elnök: Balikó Lajos vallástanár; titkár: Bosznay Margit VI. o. n.; jegyző: Horváth Izabella V. o. n; pénztáros: Puskás Ilona VI. o. n; ellenőr Gergelyffy Erzsébet V. o. n; énekvezérek: Jakab Erzsébet VI. o. n. és Mesterházy Margit IV. o. n.

XI.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
	osztály						
1. Beiratkozott:							
Nyilvános tanuló	22	28	23	19	8	7	107
Magántanuló	—	—	—	—	—	—	—
Rendkivüli tanuló	—	—	—	—	1	—	1
Összesen:	22	28	23	19	9	7	108
2. A nyilvános tanulók közül:							
Az iskolai év folyamán kimaradt	1	1	—	—	—	—	2
Az iskolai év folyamán meghalt	—	—	—	—	—	—	—
Az osztályvizsgálatról elmaradt	1	1	—	—	—	—	2
Június hóban osztályvizsgálatot tett	20	26	23	19	8	7	103
A beirt *magántanulók* közül vizsgálatot tett	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	22	28	23	19	8	7	107
3. A nyilvános tanulók megbetegedései:							
Nem fertőző { könnyű } megbetegedés	32	34	35	31	24	14	170
{ súlyos }	4	2	4	4	—	1	15
Fertőző megbetegedés	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	36	36	39	35	24	15	185
4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása kor szerint:							
1905-ben	—	—	—	—	—	—	—
1904-ben	7	—	—	—	—	—	7
1903-ban	10	12	1	—	—	—	23
1902-ben	3	9	7	—	—	—	19
1901-ben született	—	2	9	8	—	—	19
1900-ban	—	2	5	10	3	—	20
1899-ben	—	—	1	1	5	3	10
1898-ban	—	1	—	—	—	2	3
1897-ben	—	—	—	—	—	2	2
1896-ban	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	20	26	23	19	8	7	103

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
	osztály						
5. Honosság és szüleinek állandó lakóhelye szerint:							
Magyar honos volt { magyarországi	20	25	23	19	8	7	102
Magyar honos volt { horvátországi	—	1	—	—	—	—	1
Külföldi honos volt	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	20	26	23	19	8	7	103
Szüleik állandó lakóhelye:							
A) **Magyarország.**							
a) Vármegyék:							
Alsó-Fehér	1	—	—	—	—	—	1
Baranya	—	1	—	—	—	—	1
Békés	—	—	—	1	—	—	1
Bereg	1	—	—	—	—	—	1
Győr	1	—	—	—	—	—	1
Pest-Pilis-Solt-Kiskún	—	—	—	1	—	—	1
Somogy	2	3	1	2	—	1	9
Sopron	2	1	5	2	2	—	12
Szabolcs	1	—	—	—	—	—	1
Vas	4	6	10	10	1	1	32
Veszprém	3	—	1	—	—	—	4
Zala	—	3	1	1	—	—	5
Magyar vármegyék együtt:	15	14	18	17	3	2	69
b) *Városok:*							
Kőszeg	5	9	5	2	5	5	31
Budapest	—	—	—	—	—	—	—
Pécs	—	1	—	—	—	—	1
Sopron	—	—	—	—	—	—	—
Magyar városok együtt:	5	10	5	2	5	5	32
Vármegyék és városok összesen:	20	24	23	19	8	7	101
B) **Horvát-Szlavonország.**							
a) *Vármegyék:*							
Pozsega	—	1	—	—	—	—	1
C) **Külföld.**	—	1	—	—	—	—	1
Mindösszesen:	20	26	23	19	8	7	103

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	I.	II	III	IV.	V.	VI.	Összesen
	osztály						
6. Szülőik foglalkozása szerint:							
Nagybirtokos, nagybérlő (1000 kat. holdon felül)	1	2	—	—	—	—	3
Középbirtokos, középbérlő (100—1000 kat. holddal)	3	1	3	2	1	1	11
Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdon alul)	1	—	—	—	—	—	1
Egyéb őstermelő (feles, majoros, kertész, halász)	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—
Nagyiparos bányanagyvállalkozó	—	2	—	1	1	2	6
Kisiparos, bányakisvállalkozó	2	1	6	3	1	—	13
Ipari vagy bányatisztviselő	—	—	—	—	—	—	—
Nagykereskedő, nagyvállalkozó	—	—	—	—	1	—	1
Kiskereskedő, kisvállalkozó	1	1	3	—	1	—	6
Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő	—	—	—	1	—	—	1
Egyéb kereskedelmi vagy közlekedési segédszemély	2	—	—	—	—	1	3
Köztisztviselő és közhivatalban alkalmazott díjnok	—	1	2	1	1	2	7
Pap	4	5	3	5	—	—	17
Tanár, tanító	—	2	4	3	—	—	9
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) és ilyeneknél alkalmazott segéd, irnok stb.	3	5	1	3	1	—	13
Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	—	1	—	—	—	1	2
Katonatiszt	—	1	—	—	1	—	2
Katona altiszt	—	—	—	—	—	—	—
Nyugdíjas tisztviselő vagy egyéb értelmi nyugdíjas	2	—	—	—	—	—	2
Tőkés, járadékos, háztulajdonos	—	1	—	—	—	—	1
Magánzó, eltartásos	1	2	1	—	—	—	4
Egyéb vagy ismeretlen foglalkozású	—	1	—	—	—	—	1
Összesen:	20	26	23	19	8	7	103
7. Vallás szerint:							
Ág. hitv. evang.	13	20	18	14	6	5	76
Református	3	3	1	2	—	2	11
Latin szertartású róm. kath.	1	2	1	—	—	—	4
Átvitel:	17	25	20	16	6	7	91

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
	osztály						
Áthozat:	17	25	20	16	6	7	91
Görög Örmény szertartású róm. kath.	—	—	—	—	—	—	—
Görög keleti	—	—	—	—	—	—	—
Unitárius	1	—	—	—	—	—	1
Izraelita	2	1	3	3	2	—	11
Összesen:	20	26	23	19	8	7	103
8. a) Anyanyelv szerint:							
Magyar	18	22	21	16	8	6	91
Német	2	4	2	3	—	1	12
Tót	—	—	—	—	—	—	—
Oláh	—	—	—	—	—	—	—
Ruthén	—	—	—	—	—	—	—
Horvát	—	—	—	—	—	—	—
Szerb	—	—	—	—	—	—	—
Olasz	—	—	—	—	—	—	—
Összesen nem magyar:	2	4	2	3	—	1	12
8. b) Nyelvismeret szerint:							
A magyar anyanyelvüek közül tudott:							
csak magyarul	15	4	6	9	1	—	35
németül	2	18	15	7	7	6	55
tótul	—	2	1	1	—	—	4
oláhul	1	—	—	—	—	—	1
ruthénül	—	—	—	—	—	—	—
horvátul	—	3	—	—	—	—	3
szerbül	—	1	—	—	—	—	1
más hazai nyelven	3	—	2	—	—	—	5
A nem magyar anyanyelvüek közül tudott:							
magyarul	2	4	2	3	—	1	12
németül	2	4	2	3	—	1	12
tótul	—	—	—	—	—	—	—
oláhul	—	—	—	—	—	—	—
ruthénül	—	—	—	—	—	—	—
horvátul	—	—	—	—	—	—	—
szerbül	—	—	—	—	—	—	—
olaszul	—	—	—	—	—	—	—

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
	osztály						
Magyarul is tudott:							
német	2	4	2	3	—	1	12
tót	—	—	—	—	—	—	—
oláh	—	—	—	—	—	—	—
ruthén anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—
szerb	—	—	—	—	—	—	—
horvát	—	—	—	—	—	—	—
olasz	—	—	—	—	—	—	—
Összesen nem magyar:	2	4	2	3	—	1	12
9. Ismétlő volt	—	—	—	—	—	—	—
A nyilvános tanulók közül:							
Magaviseletből 1. osztályzatot kapott	20	24	23	19	8	7	101
Magaviseletből 2. osztályzatot kapott	—	2	—	—	—	—	2
Magaviseletből 3. osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	—	—
Magaviseletből 4. osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	—	—
Egy órát sem mulasztott . .	4	6	3	2	—	1	16
Csak igazoltan mulasztott . .	16	20	20	17	8	6	87
Igazolatlanul mulasztott . .	—	—	—	—	—	—	—
Az igazolt órák száma . . .	623	504	790	764	206	356	3243
Az igazolatlan órák száma . .	—	—	—	—	—	—	—
A mulasztott órák összes száma	623	504	790	764	206	356	3243
10. Minden rendes tantárgyból*)							
jeles osztályzatot kapott	3	5	2	1	—	1	12
legalább jó osztályzatot kapott	3	4	4	3	4	4	22
„ elégséges osztályzatot kapott	11	15	14	15	4	2	61
Elégtelen osztályzatot kapott:							
Egy tantárgyból	1	1	3	—	—	—	5
Két „	2	—	—	—	—	—	2
Több „	—	1	—	—	—	—	1
Összesen:	20	26	23	19	8	7	103

*) Rajzot, kézimunkát, éneket és tornát nem számítva.

XII.

Tanulmányi eredmény.

Tantárgyak	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály				V. osztály				VI. osztály			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Vallástan	6	13	1	—	10	13	3	—	4	11	8	—	10	8	1	—	4	4	—	—	3	3	1	—
Magyar nyelv	6	9	5	-	9	11	5	1	4	6	13	—	2	8	9	—	1	3	4	—	3	3	1	—
Német nyelv	4	7	6	3	6	8	11	1	5	6	12	—	3	7	9	—	1	3	4	—	2	3	2	—
Francia nyelv	-	—	—	—	6	5	15	-	5	9	9	—	6	4	9	—	—	4	4	—	1	4	2	—
Lélektan és neveléstan	—	—	-	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	—
Történet	—	—	—	—	9	9	7	1	4	8	8	3	2	10	7	—	3	2	3	-	3	-	4	—
Földrajz	4	6	8	2	11	7	7	1	8	9	6	—	1	9	9	—	2	3	3	—	1	5	1	—
Természetrajz	5	11	4	-	8	6	12	-	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	1	—	3	4	—	—
Vegytan	-	—		-	—	—	—	—	5	7	11	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—
Egészségtan	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	5	-	—	—	—	—	-	—	—	—
Háztartástan	—	—	—	—	—	—	-	-	—	—	—	—	2	13	4	-	—	—	-	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	-	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	2	—	3	2	2	—
Mennyiségtan	8	5	7	—	6	11	9	—	5	8	10	—	3	11	5	—	3	3	2	—	3	3	1	—
Rajz	8	6	6	—	12	14	—	—	8	15	—	—	4	14	1	—	2	5	—	—	6	1	—	—
Szépirás	4	4	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—
Női kézimunka	7	8	5	—	10	8	7	—	13	6	4	—	9	7	1	—	1	6	—	—	3	4	—	—
Egyházi ének	4	13	—	—	9	14	—	—	6	13	1	—	9	7	—	—	3	3	—	—	7	—	—	—
Világi ének	6	6	8	—	5	18	3	—	4	17	2	—	6	12	1	-	1	7	—	—	3	4	—	—
Testgyakorlat	13	7	—	—	20	4	—	—	7	15	1		7	12	—	-	—	7	—	—	7	—	—	—

XIII.

Értesítés az 1915—1916. iskolai évre vonatkozólag.

A jövő iskolai év szeptember hó 1-én kezdődik. A bejáró tanulók beiratása szept. 1-én és 2.-án d. e. 8-tól 12-ig lesz, a bentlakó növendékek szept. 3.-án és 4.-én jelentkezhetnek délelőtt 8—12-ig és délután 2—4-ig. Később jelentkező tanulókat csak azon esetben veszünk fel, ha késedelmüket alapos okokkal igazolni tudják.

Minden újonnan jelentkező növendék tartozik keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát, továbbá iskolai és oltási (12 évesnél idősebb újraoltási) bizonyítványát a beiratás alkalmával bemutatni. Akik a lefolyt iskolai évben intézetünk tanítványai voltak, csak utolsó iskolai bizonyítványukat kötelesek magukkal hozni.

A felvételi, javító és pótló vizsgálatokat szeptember 1. és 2. napján délután 3—6-ig tartjuk. A javítóvizsgálatra utasított internátusi növendékek is a jelzett időben tartoznak jelentkezni. **Különösen kiemeljük, hogy felvételi vizsgálatokat csak a tanév elején tartunk.**

A felvételi vizsgálat díjtalan; a pótló vizsgálatokért, ha a mulasztást nem betegség okozta, 40 korona, a javító vizsgálatokért pedig tárgyanként 10 korona díj jár.

Az iskolai év megnyitása szeptember 7.-én reggel 9 órakor lesz.

A felvétel feltételei.

a) **Intézetünk első osztályába** oly, legalább 10 éves, leányokat veszünk fel, akik az elemi iskola IV. osztályát kielégítő sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgálattal igazolják előképzettségüket.

b) **Az intézet többi osztályába** csak oly növendékeket vehetünk fel, kik a felsőbb leányiskola előző osztályát legalább kielégítő sikerrel végezték és ezt bizonyítvánnyal igazolják, vagy pedig az előző osztályok anyagáról felvételi vizsgálaton beszámolnak, nevezetesen:

c) **Intézetünk második osztályába** felvehetők az elemi iskola ötödik osztályát végzett oly tanulók, akik a felsőbb leányiskola első osztályá-

nak összes tantárgyaiból, hasonlóképen **intézetünk harmadik osztályába** az elemi iskola hatodik osztályát végzett oly tanulók, kik a felsőbb leányiskola második osztályának összes tantárgyaiból — a francia nyelvből is — sikeres felvételi vizsgálatot tesznek.

d) A polgári leányiskolából átlépő tanulóknak a következő tananyagból kell felvételi vizsgálatot tenniök:

Akik a polg. leányiskola **első** osztályát végezték, azoktól **számtanból** a tizedes számokkal a négy alapműveletet, **rajzoló mértanból** a háromszög, négyszög, a kör és ellipszis ismeretét, a négyzet s téglalap területének kiszámítását kívánjuk meg.

Akik a polg. leányiskola **második** osztályát végezték, azoknak a **francia nyelvből** az alaktan elemeit (egyszerű mondat és részei az **avoir** és **être,** rendes igék ragozása, olvasás, kiejtés, helyesirás ; a **magyar nemzet történetét** (kor- és jellemrajzokban); az **ásványtan** és **földtan** alapismereteit; a **számtanból** a négy alapműveletet közönséges törtekkel, a **mértanból** a téglalap, négyzet területét, kockát, hasábot, hengert, piramist, kúpot és gömböt, a téglalapú test és kocka felületének és térfogatának kiszámítását kell ismerniök.

Akik a polg. leányiskola **harmadik** osztályát végezték, azoknak a **francia nyelv** alaktanát (az összetett mondat és részei, a főnév, névelő, melléknév, névmás, számnév, az igék ragozása, kiejtés és helyesirás); **világtörténelemből** az ókort a nyugatrómai birodalom bukásáig (476 Kr. u.), **földrajzból** a fizikai földrajz alapismereteit, **számtanból** az arányt és arányos osztást, a keverésre vonatkozó számításokat, az arany- és ezüstszámítást, a pénzrendszereket és éremszámítást, **mértanból** az egyenes vonalú idomok területének, a síklapú testek felületének és térfogatának kiszámítását kell tudniok.

A nyilvános polg. leányiskola **negyedik** osztályát, vagy a felső népiskola második (8-ik) osztályát jó sikerrel (legfeljebb egy elégségessel) végzett tanulók csak a francia nyelvnek a felsőbb leányiskola IV. osztályában tanított anyagból tett sikeres felvételi vizsgálat alapján léphetnek át mint rendes tanulók intézetünk V. osztályába, mert az 1291/1910. számú miniszteri rendelet értelmében a polg. iskola IV. osztályából jó bizonyítvánnyal átlépett tanulók már nem menthetők fel a francia nyelv tanulása alól.

Akik a felsorolt felvételi feltételeknek nem felelnek meg, csak mint rendkivüli tanulók vehetők fel.

Minden tanuló a felvétel alkalmával beiratási díj címén 6 koronát, könyvtárra 4 koronát és az orsz. tanári nyugdíjalapra 12 koronát fizet.

Tandíj címén evang. helybeliek gyermekei évi 20 koronát, más vallású helybeliek gyermekei évi 40 koronát, vidéki növendékek pedig különbség nélkül évi 80 koronát fizetnek.

Az izraelita tanulók vallásoktatásért évi 12 korona tandíjat fizetnek.

A magántanulók 40 korona tandíjat és 40 korona vizsgálati díjat, azonkívül a fentemlített beiratási-, könyvtári- és nyugdíjintézeti díjat is fizetik.

A tandíj egyik fele a beiratásnál, másik fele pedig január végén fizetendő.

Azon tanulók, kik a tanév végén **egy** kötelező tárgyból **elégtelen** osztályzatot kaptak, javító vizsgálatra az igazgatótól nyerhetnek engedélyt.

Akik **két** kötelező tárgyból kaptak **elégtelen** osztályzatot, csak felső hatósági engedély mellett tehetnek javítóvizsgálatot. Az erre vonatkozó folyamodványokat méltóságos és főtisztelendő Gyurátz Ferenc püspök úrhoz címezve és az iskolai bizonyítvánnyal felszerelve legkésőbben július hó 31-ig az igazgatósághoz kell benyújtani.

Aki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, az osztályt ismételni tartozik.

Az iskolával kapcsolatos internátusra vonatkozó tudnivalók jelen Értesítő 33. lapján találhatók.

A jövő tanévben használandó *tankönyvekre* vonatkozólag utalok a jelen Értesítő 9. lapján közölt jegyzékre.

Az egészségi szempont, külső csín, valamint az egyöntetű haladás érdekében figyelmeztetem a tanulókat, hogy csak *tiszta, bekötött és legújabb kiadású könyveket vásároljanak*, mert ócska, piszkos és régibb kiadású tankönyvek használatát egyáltalában nem engedhetjük meg.

A t. c. szülőknek e helyen is a leghatározottabban ajánljuk, hogy gyermekeikkel okvetlenül végeztessék el mind a hat osztályt, mert csak a teljes hat évi tanfolyam nyújthat kerek egészet alkotó oly általános műveltséget, amilyent társadalmunk a jobb osztályhoz tartozó nőktől joggal mégkövetelhet, mivel a felsőbb leányiskola számára kijelölt tananyag hat évfolyamra van elosztva.

Igy tehát teljesen félreismerik a felsőbb leányiskola szervezetét és célját azok, akik, ezen intézet alsó négy osztályát azonosnak tartva a polgári leányiskola megfelelő évfolyamaival, leányaikat a felsőbb leányiskola negyedik osztályának elvégzése után kiveszik. Az ilyen

leányok tanulmányai majdnem az összes tantárgyakból befejezetlenek maradnak, ezek azonkívül oly időben szakítják meg művelődésüket, amikor gondolkodási képességük fejlesztése és érzelemvilágok nevelése fejlettebb koruknál és érettebb felfogásuknál fogva a legszebb eredménnyel kecsegtetne.

Mindenre vonatkozó bővebb felvilágosítással és Értesítővel készségesen szolgál az igazgatóság.

Kőszeg, 1915. évi június hó 3.-án.

Budaker G. Károly,
igazgató.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

TARTALOM.

Oldal

I. Kormányzat, felügyelet 5
II. Tanári testület és tárgyfelosztás 6
III. Tantárgyak és heti óraszámuk 8
IV. A használt tankönyvek jegyzéke 9
V. Elvégzett tananyag 13
VI. A tanulók névsora 28
VII. A könyvtárak és tanszergyűjtemények gyarapodása 31
VIII. Az internátus 33
IX. Adatok az 1914/1915. iskolai év történetéhez 42
X. Jelentés a belmissziói egyesület működéséről 51
XI. Statisztikai kimutatás 54
XII. Tanulmányi eredmény 59
XIII. Értesítés az 1915/1916. iskolai évre vonatkozólag 60

-E 1291